

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA.....	16
GLOSY	31
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2007, NR 7-8.....	51
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2007, NR 9	60
INFORMACJE	65
Dane statystyczne – czerwiec 2007 r.....	71

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Marcin Kołakowski, Radosław Nowaczewski,

Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła,

Łukasz Węgrzynowski, Tadeusz Zembrzuski,

Andrzej Zielony,.

Fotografie

Jacek Gudowski

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 7 lutego 2007 r., IV Cz 53/07, zagadnienia prawnego:

1. „Czy wydając postanowienie o umorzeniu egzekucji z powodu jej bezskuteczności komornik ma obowiązek na żądanie wierzyciela ustalić w tym postanowieniu koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym?

W razie pozytywnej odpowiedzi na pytanie 1:

2. czy na komorniku ciąży obowiązek wezwania dłużnika do uiszczenia tych kosztów na rzecz wierzyciela?”

podjął uchwałę:

Komornik, ustalając koszty bezskutecznej egzekucji (art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.), na żądanie wierzyciela uwzględnia koszty jego zastępstwa procesowego.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 37/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 14 lutego 2007 r., I Cz 21/07, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej jako sąd pierwszej instancji czy też w postępowaniu odwoławczym i czy w przypadku zasadności zażalenia uchyla decyzję notariusza o odmowie dokonania czynności czy też stwierdza zgodność zamierzonej czynności z prawem?”

podjął uchwałę:

Sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie przewidziane w art. 83 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.) jako sąd drugiej instancji - w razie uwzględnienia zażalenia, uchyla odmowę dokonania czynności notarialnej.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 38/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 6 lutego 2007 r., III Cz 1262/06, zagadnienia prawnego:

„Czy użyte w art. 83 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369) sformułowanie o stosowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oznacza, że zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej należy traktować jako zażalenie w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, a zatem stosować do niego przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o środku odwoławczym o tej nazwie, czyli uważać zainicjowane tym zażaleniem postępowanie za postępowanie przed sądem drugiej instancji, czy też zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej należy traktować na równi z pozwem, a więc jako pismo wszczynające proces cywilny, z wszystkimi tego następstwami, tj. z uznaniem żalącego się za powoda, a notariusza za pozwanego, wyrokiem - jako formą orzeczenia, apelacją - jako środkiem odwoławczym od orzeczeń co do istoty sprawy?”

podjął uchwałę:

Sąd okręgowy, rozpoznając zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej, orzeka jako sąd odwoławczy.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 41/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 6 lutego 2007 r., III Cz 1273/06, zagadnienia prawnego:

„Czy użyte w art. 83 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369) sformułowanie o stosowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oznacza, że zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej należy traktować jako zażalenie w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, a zatem stosować do niego przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o środku odwoławczym o tej nazwie, czyli uważać zainicjowane tym zażaleniem postępowanie za postępowanie przed sądem drugiej instancji, czy też zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej należy traktować na równi z pozwem, a więc jako pismo wszczynające proces cywilny, z wszystkimi tego następstwami, tj. z uznaniem żalącego się za powoda, a notariusza za pozwanego, wyrokiem - jako formą orzeczenia, apelacją - jako środkiem odwoławczym od orzeczeń co do istoty sprawy?”

podjął uchwałę:

Sąd okręgowy, rozpoznając zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej, orzeka jako sąd odwoławczy.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 42/07, B. Myszką, J. Górowski, Z. Kwaśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Włocławku postanowieniem z dnia 15 marca 2007 r., I Ca 265/06, zagadnienia prawnego:

„Czy podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wnioski o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku, gdy został on już złożony w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku zakończonym wydaniem postanowienia stwierdzającego nabycie przy braku rozstrzygnięcia zatwierdzającego lub oddalającego ten wniosek?”

podjął uchwałę:

Brak rozstrzygnięcia, w zakończonym prawomocnie postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, żądania spadkobiercy w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku, nie uzasadnia odrzucenia ponownie złożonego w tym przedmiocie wniosku.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2007 r., III CZP 53/07, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 26 lutego 2007 r., X Ga 65/06, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawa o wyłączenie wspólnika (art. 266 k.s.h.) jest sprawą o prawo majątkowe?”

podjął uchwałę:

Sprawa o wyłączenie wspólnika ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 266 k.s.h.) jest sprawą o prawa majątkowe.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2007 r., III CZP 56/07, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2006 r., II Ca 455/06, zagadnienia prawnego:

„Czy w razie zaniechania orzeczenia przez sąd w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu mieszkalnego o prawie do lokalu socjalnego na skutek ustalenia, że zobowiązany do opróżnienia lokalu nie jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt

1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) dopuszczalna jest apelacja pozwanego zaskarżająca wyrok jedynie w części »nie przyznającej lokalu socjalnego« ze względu na zaniechanie orzeczenia o prawie do lokalu socjalnego, czy jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu na podstawie art. 370 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

Apelacja pozwanego od wyroku nakazującego opróżnienie lokalu mieszkalnego nie zawierającego rozstrzygnięcia o prawie do lokalu socjalnego ze względu na ustalenie, że pozwany nie jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) jest dopuszczalna również w razie wskazania w niej, że wyrok jest zaskarżony w części nie przyznającej lokalu socjalnego.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2007 r., III CZP 63/07, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 29 grudnia 2006 r., V Ca 503/06, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia przez prowadzącego parking od Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego należności za przechowanie pojazdu, którego własność przeszła na rzecz Skarbu Państwa z mocy prawa na podstawie art. 130a ust. 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

Niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa jednostki prowadzącej parking przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę należności za

parkowanie pojazdu, którego własność przeszła na rzecz Skarbu Państwa z mocy prawa na podstawie art. 130a ust. 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.).

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 47/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 6 marca 2007 r., I ACz 124/07, zagadnienia prawnego:

„Czy od apelacji w sprawie o rozwód, zaskarżającej zarówno orzeczenie o winie, jak i o alimentach na rzecz rozwiedzonego małżonka, pobiera się oprócz opłaty stałej od rozwodu opłatę stosunkową od orzeczenia alimentacyjnego?”
podjął uchwałę:

Od apelacji w sprawie o rozwód, którą zaskarżono rozstrzygnięcie o winie i alimentach na rzecz rozwiedzonego małżonka, pobiera się tylko opłatę stałą (art. 26 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.)

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 48/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 28 lutego 2007 r., I ACa 1486/06, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest kumulacja roszczeń przewidzianych w treści przepisu art. 448 k.c., tj. roszczenia o przyznanie pokrzywdzonemu odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę z roszczeniem o zasądzenie od

pozwanego na wskazany przez powoda cel społeczny odpowiedniej sumy pieniężnej?”

podjął uchwałę:

W razie naruszenia dobra osobistego dopuszczalna jest kumulacja roszczeń określonych w art. 448 k.c.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 54/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 9 marca 2007 r., II Ca 87/07, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalne jest uregulowanie wzajemnych stosunków pomiędzy wspólnotą mieszkaniową, a właścicielem jednego z lokali i współwłaścicielem części wspólnych budynku określających zasady korzystania z części wspólnych budynku przez tego współwłaściciela w drodze odpłatnej umowy cywilnoprawnej?”

podjął uchwałę:

Określenie zasad korzystania przez właściciela lokalu z części wspólnych budynku w zakresie przekraczającym jego udział w nieruchomości wspólnej może nastąpić w drodze umowy zawartej przez niego ze wspólnotą mieszkaniową.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 59/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2007 r., II Ca 39/07, zagadnienia prawnego:

„Czy odpowiednie obniżenie ceny sprzedaży kwatery lub lokalu mieszkalnego ustalonej na podstawie wartości rynkowej określonej przez rzeczoznawcę majątkowego, o którym mowa w art. 58 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 85, poz. 433 ze zm.) o treści obowiązującej przed zmianą wprowadzoną art. 8 ustawy z 5 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2002 r. Nr 240, poz. 2055), stosuje się także do wartości prawa własności ułamkowej części gruntu przypadającej na lokal mieszkalny stanowiący wraz z udziałem w gruncie odrębną nieruchomość?”
podjął uchwałę:

Pomniejszych, o których mowa w art. 58 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 85, poz. 433 ze zm.) w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 5 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 240, poz. 2055), nie stosuje się do sprzedaży prawa własności ułamkowej części gruntu przypadającej na sprzedawany lokal.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 60/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koszalinie postanowieniem z dnia 9 marca 2007 r., VII Ca 101/07, zagadnienia prawnego:

„Czy przepis art. 95 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (j.t.: Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) w brzmieniu ustalonym ustawą z 1 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe i o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 91, poz. 870) jest przepisem szczególnym (*lex specialis*) w stosunku do przepisu art. 31 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece; innymi słowy: czy od 1 maja 2004 r.

wystarczającą podstawą wpisu hipoteki na rzecz banku jest - obok dokumentów bankowych wymienionych w art. 95 ust. 1 prawa bankowego - oświadczenie właściciela nieruchomości o ustanowieniu hipoteki na rzecz banku lub o zmianie treści już wpisanej hipoteki złożone w zwykłej formie pisemnej bez notarialnego poświadczenia podpisu właściciela?"

podjął uchwałę:

Artykuł 95 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2002r. Nr. 72, poz. 665 ze zm.) jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz. U. z 2001r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(uchwała z dnia 20 czerwca 2007 r., III CZP 50/07, H. Ciepła, M. Bączyk, T. Żyznowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 29 marca 2007 r., V Ga 16/07, zagadnienia prawnego:

„Czy zasada wyrażona w art. 451 k.c. ma zastosowanie do sposobu spłaty zobowiązań zaciąganych przez Syndyka masy upadłości z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w toku postępowania upadłościowego?"

podjął uchwałę:

Odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, powstałego wskutek czynności syndyka określonych w art. 204 § 1 pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.), są zaspokajane z masy upadłości w kolejności wskazanej w art. 204 § 1 pkt 7 Prawa upadłościowego.

(uchwała z dnia 22 czerwca 2007 r., III CZP 64/07, L. Walentynowicz, Z. Strus, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku z dnia 23 listopada 2006 r., RPO-544926-V-KD/06, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawach dotyczących ostatecznych rozstrzygnięć organów Fundacji »Polsko-Niemieckie Pojednanie« w przedmiocie przyznania świadczenia pieniężnego ofiarom represji nazistowskich dopuszczalna jest droga sądowa?"
podjął uchwałę:

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie, w której powód – ze względu na niekorzystne dla niego rozstrzygnięcie Fundacji "Polsko-Niemieckie Pojednanie" – dochodzi świadczenia pieniężnego z tytułu represji nazistowskich.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 27 czerwca 2007 r., III CZP 152/06, T. Ereciński, M. Bączyk, S. Dąbrowski, H. Pietrkowski, T. Wiśniewski, H. Wrzeszcz, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krośnie postanowieniem z dnia 24 stycznia 2007 r., I Ca 486/06, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia przez właściciela gruntu dotkniętego szkodliwym wpływem zmiany stanu wody, w wyniku bezprawnego działania właściciela gruntu sąsiedniego - roszczenia o ochronę własności i przywrócenie stanu poprzedniego?"
podjął uchwałę:

Dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia przez właściciela gruntu dotkniętego szkodliwym wpływem zmiany stanu wody roszczeń o ochronę własności, z wyjątkiem roszczeń o przywrócenie stanu poprzedniego

i o wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom (art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne, tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019).

(uchwała z dnia 27 czerwca 2007 r., III CZP 39/07, S. Dąbrowski, M. Bączyk, J. Górowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 25 stycznia 2007 r., VI ACa 833/06, zagadnienia prawnego:

„Czy za rozpowszechnianie utworów nadawanych przez inne organizacje radiowe lub telewizyjne w sieciach kablowych, jeżeli rozpowszechnianie to miało charakter równoczesny i integralny z nadawaniem pierwotnym, przysługiwało od operatorów sieci kablowej wynagrodzenie na rzecz nadawców pierwotnych w okresie do dnia 1 stycznia 2003 r. (art. 24 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych)?”

podjął uchwałę:

Pod rządem art. 24 ust. 3 w związku z art. 100 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002 r.) organizacjom radiowym i telewizyjnym przysługiwało od operatorów sieci kablowych wynagrodzenie z tytułu równoczesnego i integralnego z nadawaniem pierwotnym rozpowszechniania w sieciach kablowych nadań programów tych organizacji.

(uchwała z dnia 28 czerwca 2007 r., III CZP 40/07, M. Wysocka, M. Kocon, K. Strzelczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 8 marca 2007 r., II Cz 40/07, zagadnienia prawnego:

„Czy badanie upływu terminu spełnienia świadczenia wskazanego w tytule wykonawczym w postaci orzeczenia sądowego należy do organu egzekucyjnego, czy też kwestia ta badana jest wyłącznie przez Sąd w postępowaniu klauzulowym?”
podjął uchwałę:

Organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania wymagalności świadczenia, które dłużnik ma spełnić w wykonaniu obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem (art. 72 § 2 k.k. i art. 74 k.k.), po nadaniu takiemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

(uchwała z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 51/07, T. Żyznowski, J. Frąckowiak, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 2 marca 2007 r., V Ca 43/07, zagadnienia prawnego:

„Czy na podstawie art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego można uznać za niedozwolone postanowienie umowne, które nie wiąże konsumenta, jedynie część regulacji zawartej w umowie ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci, określającej zasady wzrostu nominalnej sumy ubezpieczenia w okresie trwania tej umowy?”
podjął uchwałę:

Postanowienie umowy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci ustalające coroczny wskaźnik wzrostu nominalnej sumy ubezpieczenia i jednocześnie zastrzegające możliwość zmiany ustalonego wskaźnika, nie może być uznane za niedozwolone tylko w części dotyczącej zmiany określonego wskaźnika wzrostu (art. 385¹ § 1 i 2 k.c.).

(uchwała z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, T. Żyznowski, J. Frąckowiak, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 2 marca 2007 r., V Ca 164/07, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku, gdy wykonawca nie wnosi własnego protestu i odwołania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, a przystępuje do postępowania odwoławczego w trybie przewidzianym w art. 184 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19 ze zm.), koniecznym jest, aby mógł brać udział w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi do sądu okręgowego, zgłoszenie przez takiego wykonawcę interwencji ubocznej, czy też staje się on automatycznie uczestnikiem postępowania skargowego przed sądem okręgowym?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 15 czerwca 2007 r., III CZP 36/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 11 stycznia 2007 r., V Ca 2090/06, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczenie do udziału w postępowaniu przed Zespołem Arbitrów podmiotu przystępującego do udziału w sprawie wymaga wydania postanowienia na podstawie § 17 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań, Dz.U. Nr 87, poz. 603, czy też może nastąpić *per facta concludentia*?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 25/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 76/07

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia przez biegłego sądowego wynagrodzenia za opinię wydaną w toku postępowania przygotowawczego na zlecenie Policji?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 30 kwietnia 2007 r., II Cz 244/07, A. Gul, W. Puk, J. Strabel)

Sąd drugiej instancji podniósł, że w doktrynie powszechnie zalicza się do zdarzeń prawnych, które warunkują powstanie, zmianę lub ustanie stosunku cywilnoprawnego – prócz czynności prawnych, orzeczeń sądów, czynów niedozwolonych – również akty (decyzje) administracyjne. W świetle tych poglądów przyjmuje się, że nie sposób wykluczyć z góry – już na etapie wstępnego badania pozwu – możliwości istnienia stosunku cywilnoprawnego między podmiotami związanymi stosunkiem administracyjnoprawnym i tym samym pozytywnie przesądzać, że niedopuszczalna jest droga sądowa. Istnieje bowiem możliwość, że na tle łączącego strony stosunku o charakterze administracyjnym, a który to cechuje się brakiem równorzędności, może dojść do powstania relacji, w której podmioty te będą posiadały równorzędny status.

Jak zauważył Sąd Okręgowy, w rozpoznawanej sprawie powoda – biegłego dochodzącego wynagrodzenia od Skarbu Państwa, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu za sporządzoną opinię – łączy ze zlecającym relacja, która nie jest stosunkiem charakterystycznym dla prawa cywilnego (ze względu na brak równorzędności podmiotów tego stosunku). Należy zauważyć, że wpis biegłego na listę biegłych ma charakter administracyjnoprawny, a Policja, zlecając opinię, występuje w roli organu nadrzędnego, przy czym biegły w zasadzie nie może uchylić się od wykonania zleconej mu czynności.

Z drugiej strony podnieść należy, że stosunek prawny łączący organ zlecający opinię z biegłym zawiera także elementy cywilnoprawne, np. przysługiwanie biegłemu odsetek za opóźnienie wypłaty wynagrodzenia, dla których dochodzenia droga sądowa jest dopuszczalna. Wobec powyższego – zdaniem Sądu Okręgowego – trudno przyjąć, że stosunek prawny łączący oba podmioty jest typowym stosunkiem administracyjnoprawnym.

Sąd Okręgowy wskazał, że Sąd Najwyższy na tle zbliżonych stanów faktycznych uznawał, iż niedopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia przez biegłego wynagrodzenia za opinię wydaną na zlecenie prokuratora w postępowaniu przygotowawczym. Swoje stanowisko Sąd Najwyższy opierał na założeniu, że stosunek prawny łączący sąd (lub organ ścigania) z biegłym nie jest stosunkiem równoprawnych podmiotów, tak jak ma to miejsce w stosunku cywilnoprawnym, co z kolei uzasadnia brak drogi sądowej w sprawach tego typu.

Zauważyć jednak wypada, że taki pogląd został wyrażony przed wejściem w życie Konstytucji, a współczesne orzecznictwo Sądu Najwyższego w przedmiocie dopuszczalności drogi sądowej wskazuje na zmianę dotychczasowej linii w tym zakresie (przyjmuje się konieczność szerokiego pojmowania dostępu do sądu, wynikającą nie tylko z Konstytucji RP - art. 177 w związku z art. 77 ust. 2 i art. 45 ust. 1, ale również z Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - art. 6 ust. 1, oraz z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych - art. 14 ust. 1).

Wreszcie wskazać należy na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdził, że za sprzeczne z Konstytucją należy uznać stosowanie przez sądy swoistego automatyzmu, gdy źródłem powstałego stosunku prawnego jest decyzja administracyjna (akt administracyjny) i przyjmowanie, iż stosunek ten nie może mieć charakteru cywilnoprawnego i w konsekwencji droga sądowa jest niedopuszczalna. Według Trybunału takie rozumowanie nie znajduje uzasadnienia prawnego i prowadzi do całkowitego pozbawienia ochrony sądowej, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z art. 45 ust.1 Konstytucji.

A.Z.

III CZP 77/07

„Czy w sytuacji, gdy fachowy pełnomocnik strony nie wskaże w środku odwoławczym wartości przedmiotu zaskarżenia, choć wartość ta jest wiadoma z uwagi na zakres zaskarżenia, dopuszczalne jest odrzucenie apelacji, z uwagi na jej nieopłacenie, przed uzupełnieniem braku formalnego w postaci wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2007 r., I ACz 346/07, I ACz 371/07, I ACz 372/07, E. Tkocz, R. Dzyr, L. Świdorska-Pilis)

Sąd Apelacyjny wskazał, że w rozpoznawanej sprawie możliwe do przyjęcia są dwa stanowiska. Możliwe jest uznanie, że wskazanie przez skarżącego, iż skarży wyrok w całości, jest wystarczające dla stwierdzenia, że apelacja powinna być opłacona kwotą należną od całego oddalonego powództwa. Zauważyć należy, że stosowany odpowiednio art. 19 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. stanowi, iż w sprawach o roszczenia majątkowe podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu. Wykorzystując ten przepis przyjąć trzeba, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest znana, wobec tego znana jest także kwota należnej opłaty. Stanowisko to jest logiczne, ale nie wynika jasno z obowiązujących przepisów.

Z drugiej strony, zgodnie z art. 368 § 2 k.p.c., w sprawach o roszczenia majątkowe należy oznaczyć wartość przedmiotu zaskarżenia, przy czym brak ten, nawet jeżeli apelacja wniesiona jest przez fachowego pełnomocnika, nie skutkuje odrzuceniem apelacji, tylko wezwaniem o jego uzupełnienie (art. 370¹ k.p.c.). Artykuł 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych stanowi, że opłata stosunkowa wynosi 5% wartości przedmiotu zaskarżenia. Skoro wartość ta nie została wskazana, przedwczesne jest obliczanie opłaty. Za przyjęciem tego stanowiska przemawia zasada, że w wypadku wątpliwości stosować należy rozstrzygnięcie korzystne dla strony.

Przyjęcie pierwszego stanowiska skutkować powinno – we wskazanej sytuacji – odrzuceniem nieopłaconej apelacji. Pogląd alternatywny natomiast aktualizuje jedynie obowiązek sądu do wezwania do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia. Fachowy pełnomocnik z kolei obowiązany byłby do stosownego opłacenia apelacji dopiero łącznie ze wskazaniem owej wartości.

A.Z.

*

III CZP 79/07

„Czy odcinek przewodu kanalizacyjnego położony między granicą nieruchomości osoby, która z własnych środków dokonała podłączenia wewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych w budynku wzniesionym na nieruchomości do sieci przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a tą sieć stanowi urządzenie kanalizacyjne, o którym mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity - Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 8 marca 2007 r., IX Ca 103/07, R. Bandosz, K. Gradowska, D. Ciejek)

Zdaniem Sądu, tylko pozytywna odpowiedź na przedstawione pytanie pozwoli rozważyć zasadność powództwa o odszkodowanie na podstawie art. 471 k.c. w związku z odmową zawarcia przez pozwaną umowy z powodami o przekazanie urządzenia kanalizacyjnego.

Definicja przyłącza kanalizacyjnego zawarta w art. 2 pkt 5 ww. ustawy wskazuje, że jest to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.

W ocenie Sądu Okręgowego, wątpliwość polega na ustaleniu, czy przyłączem jest odcinek od tego miejsca granicznego do wewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych odbiorcy, czy odcinek od tego miejsca granicznego do sieci będącej w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Przyjęcie, że przyłączy to odcinek do granicy nieruchomości nie pozwala na spełnienie istotnego warunku jakim jest połączenie z siecią kanalizacyjną. Ta, zdaniem Sądu, powinna być w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, tymczasem odcinek od granicy nieruchomości do istniejących urządzeń przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego nie pozostaje w posiadaniu tego przedsiębiorstwa.

M.S.

*

III CZP 80/07

„1. Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o uchylenie uchwały zarządu spółki wodnej, bowiem pomimo rozpoznania sprawy przez Sąd I instancji jako sprawy o ustalenie ustania członkostwa w spółce wodnej dochodzi tu do kwestionowania uchwały zarządu tejże spółki odmawiającej zgody na wystąpienie ze spółki;

oraz w przypadku twierdzącej odpowiedzi na pytanie pierwsze

2. czy przymusowe członkostwo w spółce wodnej może ustać na skutek wypowiedzenia tegoż członkostwa;

3. czy sprawa o ustalenie ustania członkostwa w spółce wodnej ma charakter majątkowy;

4. czy normy Konstytucji mogą być stosowane w przedmiotowej sprawie bezpośrednio (art. 8 Konstytucji RP), skoro w ustawie prawo wodne nie uregulowano zagadnienia wystąpienia ze spółki wodnej, przewidując jedynie możliwość wykluczenia?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 30 maja 2007 r., I Ca 80/07, D. Małkiński, M. Szostak-Szydłowska, M. K. Derda)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że członkostwo w spółce wodnej powstaje z mocy prawa na podstawie art. 165 ust. 7 Prawa wodnego. Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2004 r., II CK 132/04 (OSNC 2005, nr 12, poz. 210), uznał, że członkostwo w spółce wodnej ma charakter przymusowy, sąd nie bada zatem celowości uczestnictwa członka w spółce i nie ocenia czy członkostwo to może ustać i w jaki sposób. Następca prawny członka spółki wodnej wstępuje więc z mocy prawa w jego prawa i obowiązki.

Zdaniem Sądu Okręgowego, członkostwo w spółce wodnej może być dobrowolne – wtedy tryb przyjęcia nowych członków określa statut spółki wodnej, albo przymusowe – członkostwo powstaje wówczas z mocy prawa lub na podstawie decyzji administracyjnej. Wykładnia art. 165 ust. 7 Prawa wodnego skłania do przyjęcia, że następca prawny członka spółki wodnej nabywa członkostwo przymusowe. Analiza art. 166 ust. 1 Prawa wodnego prowadzi do wniosku, że ustawodawca nie przewidział możliwości wystąpienia członka ze spółki w drodze rezygnacji, nie przewidział więc, że statut spółki może wskazywać inne, oprócz

wykluczenia, sposoby ustania członkostwa. W sprawie statut spółki przewiduje możliwość wystąpienia z niej na podstawie uchwały zarządu nie różnicując członkostwa przymusowego i dobrowolnego. Skoro w statucie znajduje się sformułowanie „może wystąpić”, to mamy do czynienia z instytucją zbliżoną do wykluczenia, gdyż organem decydującym o tej kwestii jest zarząd spółki. Można zatem uznać, że jest to wykluczenie na wniosek członka.

Sąd Okręgowy zauważył, że w orzecznictwie administracyjnym dominuje jednak pogląd o niedopuszczalności zaskarżania uchwał zarządu spółki wodnej odnoszących się do stosunków wewnętrznych. Zgodnie z art. 179 i 180 Prawa wodnego, nadzór sprawowany przez starostę (marszałka województwa) jest nadzorem prawnym, wykonywany jest on zatem nad działalnością spółki wodnej, a nie nad jej relacjami wewnętrznymi.

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą kwestii, czy członkowi spółki wodnej przysługuje prawo zaskarżania uchwał jej organów, żaden przepis prawa wodnego nie przyznaje bowiem członkowi spółki takiego uprawnienia. Przyjęcie, że w sprawie o ustalenie ustania członkostwa w spółce wodnej dopuszczalna jest droga sądowa skutkuje uznaniem możliwości zaskarżenia uchwały odmawiającej wystąpienia ze spółki przez jej członka. Wtedy należy jednak badać zgodność z prawem uchwały zarządu.

Uzasadniając punkt 3 zagadnienia prawnego, Sąd Okręgowy odniósł się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym występuje rozbieżność, by ostatecznie uznać, że sprawa o ustalenie ustania członkostwa w spółce wodnej ma charakter majątkowy, gdyż uczestnictwo w tej spółce wiąże się z obowiązkiem uiszczania składki; roczna wysokość składki stanowi wartość przedmiotu sporu.

Omawiając czwarte pytanie, Sąd Okręgowy przytoczył pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyrokach z dnia 3 września 2003 r., II CKN 425/01 (niepubl.) oraz z dnia 9 lipca 2003, IV CKN 320/01 (niepubl.), że przepisy Konstytucji mogą stanowić podstawę orzekania wyjątkowo, tj. gdy nie ma, zawartych w ustawach zwykłych, uregulowań odnoszących się do pewnego stanu faktycznego. Poza tym sądy mogą stosować tylko te przepisy Konstytucji, które są bezpośrednio stosowalne, a do tej grupy nie należą przepisy sformułowane w sposób ogólny, niewystarczający do skonstruowania normy mogącej służyć za podstawę rozstrzygnięcia sprawy sądowej. Zdaniem Sądu Okręgowego, statut spółki, który przenosi prawo

do decydowania o wystąpieniu ze spółki na zarząd narusza podstawowe prawa uregulowane w Konstytucji, nakłada bowiem obowiązki, w tym uczestniczenia w spółce wodnej, mimo że nie jest to regulacja ustawowa; w tej sytuacji zasadne jest bezpośrednie stosowanie przepisów Konstytucji.

E.S.S.

*

III CZP 81/07

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład sądu, w którym orzekł sędzia Sądu Rejonowego delegowany do orzekania w Sądzie Okręgowym na podstawie art. 77 § 1 i 46 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), którego delegację do orzekania podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości w sytuacji, gdy w Ministerstwie Sprawiedliwości powołany jest sekretarz stanu?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 r., VI ACa 214/07, B. Godlewska-Michalak, K. Tucharz, R. Sarnowicz)

Sąd Apelacyjny przedstawił poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 13 kwietnia 2007 r., I CSK 482/06 (niepubl.), uchylającym wyrok sądu drugiej instancji z tego powodu, że w sprawie orzekł sędzia delegowany, którego delegację podpisał (wystawił) podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, oraz w postanowieniu z dnia 13 kwietnia 2007 r., I Cz 12/07 (niepubl.) wskazującym, że – stosownie do art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych – delegowanie sędziego do orzekania w innym sądzie jest osobistym uprawnieniem Ministra Sprawiedliwości. Sąd Najwyższy wyraził jednocześnie pogląd co do możliwości udzielenia delegacji przez urzędującego zastępcę Ministra na podstawie wcześniej otrzymanego upoważnienia, powołując się na art. 37 ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów. Z tego przepisu można wywnioskować, że istnieją dwie, odrębne sfery kompetencyjne dla podsekretarza stanu, które wynikają z równorzędności zakresów kompetencji dla podsekretarza i sekretarza stanu. Pierwsza sfera została uregulowana w art. 37 ust. 2 ustawy i jest konkretyzowana w drodze zarządzenia, a druga wynika z art. 37 ust. 5.

Wzajemna relacja tych przepisów wskazuje, że zakres kompetencji podsekretarza stanu nie jest uzależniony od powołania w Ministerstwie Sprawiedliwości sekretarza stanu. W ocenie Sądu Apelacyjnego, relacje te można ujmować w ten sposób, że Minister może przekazać część swoich uprawnień ze sfery administracji rządowej, w tym sądownictwo, w drodze zarządzenia bezpośrednio na sekretarza stanu. Ta część kompetencji nie podlega wtedy regulacji art. 37 ust. 5 ustawy o Radzie Ministrów.

Zakładając, że przepisy ustawy o ustroju sądów powszechnych stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów ustawy o Radzie Ministrów, należy rozważyć uprawnienie sekretarza stanu do zastępowania Ministra Sprawiedliwości i podejmowania decyzji o delegowaniu sędziów uznając, że – zgodnie z art. 77 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych – uprawnienie to ma charakter uprawnienia osobistego Ministra Sprawiedliwości i jest ściśle związane z tym organem.

E.S.S.

*

III CZP 82/07

„Czy decyzja stwierdzająca nabycie przez państwową jednostkę organizacyjną posiadającą osobowość prawną prawa wieczystego użytkowania gruntów w ułamkowej części na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2, 4 i 7 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz.U. z 2004 r. Nr 251, poz. 2507), może być podstawą wpisu w księdze wieczystej i to w sytuacji, gdy grunty te stanowią współwłasność Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 31 maja 2007 r., VIII Ca 201/07, R. Kujawa, H. Matuszewska, E. Kawala)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą aktualności poglądu, że użytkowanie wieczyste nie może powstać na udziale lub części udziału w nieruchomości Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego. Sąd Okręgowy przedstawił rozbieżności występujące w orzecznictwie Sądu Najwyższego w zakresie zgłoszonego zagadnienia prawnego. Wyróżnił stanowisko Sądu Najwyższego

wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 września 1993 r., III CZP 81/93 (OSNC 1994, nr 2, poz. 27), wskazujące, że przekształcenie zarządu w prawo użytkowania wieczystego dokonane na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (Dz.U. Nr 79, poz. 464 ze zm.) odnosi się wyłącznie do oznaczonej części powierzchni ziemskiej, którą prawo uznaje za samodzielny przedmiot własności. Użytkowanie wieczyste nie może być ustanowione na ułamkowej części prawa własności nieruchomości, gdyż taki sposób władania nie odpowiada ani pojęciu współwłasności, ani użytkowania wieczystego; prawo rzeczowe, w tym użytkowanie wieczyste, może obciążać jedynie całą rzecz.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę także na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 18 maja 1995 r., III CZP 61/95 (OSNC 1995, nr 9, poz. 130), przyjmujące, że przedmiotem użytkowania wieczystego w istocie jest prawo własności nieruchomości Skarbu Państwa lub gminy. Prawo to spełnia funkcje społeczno-gospodarcze zbliżone do własności, a wykonywanie go łączy się z posiadaniem nieruchomości. Sytuacja prawna podmiotu, któremu oddano grunt w użytkowanie wieczyste w ułamkowej części jest zatem podobna do sytuacji współwłaściciela w ułamkowej części i należy do niej stosować *per analogiam* art. 206 i 207 k.c. Stanowisko to jest oparte na założeniu, że użytkownik wieczysty uprawniony jest do współposiadania terenu oddanego mu w użytkowanie w ułamkowej części oraz do korzystania z niego w zakresie dającym się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z terenu przez właściciela oraz do pobierania pożytków i innych przychodów z tego terenu stosownie do wielkości udziału, na którym ustanowione zostało prawo wieczystego użytkowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, pogląd ten może prowadzić do wniosku, że nie ma przeszkód prawnych do ustanowienia użytkowania wieczystego na udziale lub części udziału Skarbu Państwa lub gminy. Sytuacja takiego użytkownika wieczystego będzie regulowana przez przepisy o współwłasności stosowane w drodze analogii.

E.S.S.

III CZP 84/07

„Czy za »jednostkę zależną« w rozumieniu art. 2 pkt 11c ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. z 1994 r. Nr 76, poz. 344 ze zm.), który wszedł w życie w dniu 9 listopada 1997 r. w związku z nowelizacją wyżej wymienionej ustawy ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 123, poz. 778), należy uznać również spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, w której komunalna jednostka organizacyjna posiada prawo desygnowania conajmniej połowy członków organu nadzorczego, powoływanych jednak przez Zgromadzenie Wspólników?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 1 czerwca 2007 r., VI ACa 46/07, A. Zajac, R. Owczarek-Jędrasik, E. Klimowicz-Przygódzka)

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w przypadku ścisłej literalnej wykładni przepisów art. 2 ust. 11c ustawy o zamówieniach publicznych należy przyjąć, że również po znowelizowaniu ustawy pozwana spółka nie miała ustawowego obowiązku jej stosowania, gdyż nie była w rozumieniu wprowadzonych w tym dniu w życie przepisów jednostką zależną. Zgodnie z treścią § 20 ust. 1 umowy spółki, prawo do powoływania nie tylko większości, ale wszystkich członków rady nadzorczej przysługiwało nie jednostce komunalnej, lecz zgromadzeniu wspólników. Za taką ścisłą interpretacją pojęcia „jednostki zależnej” przemawia także to, że obowiązujące wówczas przepisy przewidywały możliwość bezpośredniego wyboru członków organu nadzorczego innej jednostki organizacyjnej przez komunalne czy też państwowe jednostki organizacyjne. W szczególności stwarzał taką możliwość art. 208 § 2 k.h., stanowiący, że umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może ustanowić inny sposób powoływania członków rady nadzorczej. Zatem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, obowiązujące wówczas przepisy stwarzały możliwość zajścia sytuacji, o której mowa w art. 2 ust. 11c ustawy o zamówieniach publicznych, co wykluczało potrzebę jego rozszerzającej wykładni.

Z drugiej strony wykładnia celowościowa art. 2 ust. 11c przemawia za tym, żeby za „jednostkę zależną” w rozumieniu tego przepisu uznać także taką jednostkę organizacyjną, w której państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna ma zagwarantowaną możliwość wpływania na obsadę co najmniej połowy składu organu nadzorującego, nie tylko poprzez prawo bezpośredniego wyboru poszczególnych jego

członków. Również w tym przypadku zostaje osiągnięty rezultat w postaci możliwości kontrolowania sytuacji w spółce przez państwową lub komunalną jednostkę organizacyjną poprzez swoich przedstawicieli w organie nadzorującym. Sąd Apelacyjny podkreślił, że ten kierunek rozszerzającej wykładni zapoczątkowany został implementacją do prawa polskiego dyrektyw Rady Wspólnot Europejskich koordynujących procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane. Zauważył ponadto, że najbardziej widoczna zmiana w zakresie szerokiego ujmowania pojęcia jednostek dominujących, a tym samym zależnych, zawarta została we wprowadzonym w życie w dniu 1 stycznia 2001 r. kodeksie spółek handlowych. W art. 4 § 1 ust. 4c znalazło się określenie analogiczne do użytego w art. 2 ust. 11c, zgodnie z którym za spółkę dominującą uważa się spółkę handlową, gdy jest ona uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej innej spółki kapitałowej albo spółdzielni, także na podstawie porozumienia z innymi osobami.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, powstaje jednak pytanie, czy taka rozszerzająca wykładnia pojęcia „prawa do powoływania lub odwoływania ponad połowy składu organu nadzorującego” odnosząca się do każdej sytuacji, w której jednostka dominująca ma wpływ chociażby pośredni na formułowanie większości składu rady nadzorczej jednostki zależnej może mieć zastosowanie przy dokonywaniu interpretacji postanowień art. 2 ust. 11c ustawy o zamówieniach publicznych.

M.S.

*

III CZP 85/07

„1. Czy referendarz sądowy uprawniony jest w ogóle do orzekania jako sąd rejonowy (w tym w sprawach spornych)?

a w przypadku odpowiedzi twierdzącej:

2. Czy referendarz sądowy uprawniony jest do orzekania w rozumieniu przepisu art. 149 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych (opłaty od zażalenia) w sprawie ze skargi na

czynności komornika wniesionej w ramach postępowania egzekucyjnego wszczętego przed dniem 2 marca 2006 r.?”

(postanowienie Sądu Rejonowego w Bytowie z dnia 21 maja 2007 r., I Co 56/07, W. Sługiewicz)

W uzasadnieniu pierwszego pytania zagadnienia prawnego Sąd Rejonowy porównał zakres znaczeniowy – zawartych w art. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych – pojęć „sprawowanie wymiaru sprawiedliwości” oraz „zadania z zakresu ochrony prawnej”, i uznał, że wobec braku definicji legalnych nie można przyjąć, że pojęcia te są przedmiotowo tożsame. Należy zatem odnieść się do art. 177 Konstytucji, zgodnie z którym wszystkie powierzone sądom powszechnym sprawy to wymierzanie sprawiedliwości. W ocenie Sądu Rejonowego, przepis ten zawiera konstytucyjną definicję wymierzania sprawiedliwości przez sądy, a zwrot „zadania z zakresu ochrony prawnej” jest z nią sprzeczny. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na postępującą w kolejnych nowelizacjach tendencję do powierzania referendarzom sądowym coraz szerszego zakresu kompetencji orzeczniczych i spytał o granicę, do której może posunąć się ustawodawca w tym zakresie, zwłaszcza że referendarze sądowi są urzędnikami niekorzystającymi z niezawisłości sędziowskiej i podlegającymi organom administracji sądowej, w tym Ministrowi Sprawiedliwości.

Wyraził także swoje wątpliwości co do zgodności z Konstytucją orzekania przez referendarzy sądowych we wszystkich sprawach, w których wydają orzeczenia w imieniu sądów powszechnych. Uznał, że na gruncie obecnie obowiązującego stanu prawnego występuje w tym zakresie domniemanie konstytucyjności, które może zostać obalone przez orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego albo odmowę stosowania przez sądy przepisu ustawowego sprzecznego z Konstytucją, Konstytucja wprowadza bowiem w art. 8 ust. 2 zasadę bezpośredniego stosowania jej przepisów.

Uzasadniając pytanie drugie Sąd Rejonowy podniósł, że skarga na czynności komornika jest środkiem zaskarżenia czynności egzekucyjnych dokonywanych w ramach wszczętego postępowania egzekucyjnego. Data wszczęcia postępowania egzekucyjnego przesądza zatem, którą ustawę o kosztach sądowych należy stosować – obecną czy poprzednią.

Odnosząc się do zagadnień intertemporalnych, Sąd Rejonowy powołał się na zasadę, że przepisy prawa procesowego wchodzą w życie natychmiast, chyba że przepisy przejściowe stanowią inaczej. Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, która weszła w życie dnia 2 marca 2006 r. i uchyliła poprzednio obowiązującą ustawę z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wprowadziła nowe, nieznane dotychczas rozwiązania legislacyjne, do których zaliczyć należy m.in. orzekanie we wszystkich sprawach związanych ze zwalnianiem od kosztów sądowych przez referendarzy.

Wątpliwości sądu dotyczą kwestii, czy rozszerzenie dotychczasowych kompetencji i powierzenie nowych referendarzowi sądowemu oznacza możliwość orzekania przez referendarzy sądowych po dniu 2 marca 2006 r. na podstawie poprzednio obowiązującej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Problem ten ma charakter jurydyczny, dotyczy bowiem właściwości rzeczowej organów (dewolutywności), co przekłada się na zagadnienie nieważności postępowania.

W konkluzji Sąd Rejonowy, kierując się wskazaniem Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 9 lipca 2003 r., IV CKN 320/01 (niepubl.) i postanowieniu z dnia 17 maja 2002 r., I CKN 204/00 (niepubl.), uznał, że referendarz sądowy jest uprawniony do rozpatrywania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w sprawie ze skargi na czynności komornika wniesionej w sprawie egzekucyjnej wszczętej przed dniem 2 marca 2006 r. Skargę na postanowienie referendarza rozpoznaje ten sam sąd rejonowy, ale w składzie jednego sędziego zawodowego (art. 397 § 2 k.p.c.).

E.S.S.

*

III CZP 86/07

„Czy do kosztów likwidacji partii politycznej w rozumieniu art. 48 ustawy z dnia 27 czerwca 1967 r. o partiach politycznych (tekst jedn. z dnia 11 lipca 2001 r. Dz.U. Nr 79, poz. 857 ze zm.) należą wyłącznie koszty postępowania likwidacyjnego, czy również wydatki poczynione na zaspokojenie wierzycieli partii, oraz czy do kosztów likwidacji partii politycznej pokrywanych przez Skarb Państwa zalicza się koszt wynagrodzenia likwidatora spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością, ustanowionego przez tę partię jako jedynego udziałowca spółki?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 maja 2007 r., I ACz 605/07, B. Świerczakowski, E. Jefimko, E. Kaniok)

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, koszty likwidacji pokrywa się z majątku likwidowanej partii politycznej. Jeżeli majątek partii wystarcza jedynie na pokrycie części kosztów jej likwidacji, pozostałą część tych kosztów pokrywa Skarb Państwa. Sąd Apelacyjny zaznaczył, że ustawa nie zawiera definicji pojęcia „koszty likwidacji”; nie wiadomo, czy są to tylko koszty postępowania likwidacyjnego, czy wszelkie zobowiązania likwidowanej partii i które koszty zaliczyć należy do kosztów postępowania likwidacyjnego. W ustawie nie określono także reguł uczestniczenia wierzycieli partii w podziale całości likwidowanego majątku, kolejności zaspokojenia wierzycieli ani podziału wierzytelności na kategorie, tak jak przewidują to przepisy dotyczące postępowania upadłościowego. Ochronę praw wierzycieli partii politycznej gwarantuje wyłącznie osoba likwidatora, który ma zabezpieczyć majątek przed nieuzasadnionym uszczupleniem. Ta okoliczność, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przemawia za tezą, że likwidacja partii politycznej powinna doprowadzić do zaspokojenia wszystkich jej wierzycieli i że koszty likwidacji obejmują wszelkie zobowiązania likwidowanej partii. Wierzytelności, które nie zostaną zaspokojone z majątku partii, zaspokajają Skarb Państwa z mocy art. 48 ustawy.

Z drugiej strony, w ocenie Sądu zasadna wydaje się teza, że likwidacji partii politycznej nie można uzależniać od zaspokojenia wierzycieli. Przyczyny, dla których może dojść do likwidacji partii politycznych, mają zróżnicowany charakter. W przypadku uprawomocnienia się postanowienia o wykreśleniu wpisu partii z ewidencji, sąd zarządza likwidację partii z urzędu, nie można zatem odmówić zarządzenia likwidacji, gdy partia nie posiada majątku.

Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania partii politycznych, które powstały przed zarządzeniem jej likwidacji, a art. 48 ustawy, mówiąc o kosztach likwidacji, nie wskazuje w sposób wyraźny, że do tych kosztów zalicza się długi partii sprzed zarządzenia likwidacji.

W konkluzji Sąd Apelacyjny wskazał, że do kosztów likwidacji zaliczyć należy te koszty, które związane są z likwidacją majątku partii i zobowiązania partii powstałe po zarządzeniu likwidacji.

M.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Przewidziany w art. 751 pkt 1 k.c. dwuletni termin przedawnienia dotyczy roszczeń o wynagrodzenie za czynności spełnione przez osobę prowadzącą przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c.

(wyrok z dnia 14 stycznia 2004 r., I CK 54/03, J. Górowski, B. Myszką, H. Pietrzkowski, OSNC 2005, nr 2, poz. 35; BSN 2004, nr 6, s. 7; Wokanda 2004, nr 9, s. 2; MoP 2004, nr 20, s. 947; NPN 2004, nr 3, s. 89; R.Pr. 2005, nr 2, s. 112)

Glosa

Piotra Bielskiego, Prawo Spółek 2007, nr 5, s. 54.

Autor glosy zaaprobował pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w tezie gosowanego wyroku, krytycznie odnosząc się do argumentów przytoczonych na jego poparcie. W szczególności wskazał, że Sąd Najwyższy nie wyjaśnił istoty różnicy między pojęciami „działalność gospodarcza” („prowadzenie działalności gospodarczej”) i „przedsiębiorstwo” („prowadzenie przedsiębiorstwa”, „w zakresie działalności przedsiębiorstwa”) na gruncie kodeksu cywilnego. Zaznaczył, że na poziomie norm rangi konstytucyjnej ustanawia się zasadę wolności działalności gospodarczej, która ulega ograniczeniu tylko ze względu na ważny interes publiczny, za działalność gospodarczą zaś uznawana jest najczęściej każda działalność zarobkowa, wykonywana samodzielnie (samoistnie) w sposób zawodowy, przy czym nie ma istotnego znaczenia, czy obejmuje ona wytwórczość, przetwarzanie, handel czy też usługi.

Komentator wyodrębnił i scharakteryzował postaci prowadzenia działalności gospodarczej, tj. wykonywanie zatrudnienia zarobkowego, wykonywanie wolnego zawodu, samodzielne wykonywanie rzemiosła, oraz prowadzenie przedsiębiorstwa. Zaznaczył, że warunkiem niezbędnym do uznania działalności gospodarczej za wykonywanie zatrudnienia zarobkowego, wykonywanie wolnego zawodu czy samodzielne wykonywanie rzemiosła jest stwierdzenie wyłącznie osobistego

dokonywania wszystkich czynności gospodarczych przez osoby fizyczne prowadzące taką działalność. W sytuacji, w której warunek ten, w konkretnym przypadku, nie jest spełniony, istnieją podstawy do twierdzenia, że działalność gospodarcza wskazanych osób fizycznych przybrała postać prowadzenia przedsiębiorstwa (lub gospodarstwa rolnego, jeśli odnosi się do rolnictwa). W jego ocenie, zasadny jest pogląd, że charakterystyczną cechą ww. postaci prowadzenia działalności gospodarczej jest wykorzystywanie wyłącznie własnych kwalifikacji zawodowych przez prowadzącą taką działalność gospodarczą osobę fizyczną. Z kolei warunkiem niezbędnym dla uznania określonej działalności gospodarczej za prowadzenie przedsiębiorstwa (lub gospodarstwa rolnego) jest stwierdzenie, że czynności związanych bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą dokonują osobiście pracownicy zatrudnieni w przedsiębiorstwie (gospodarstwie rolnym), nie zaś prowadzący to przedsiębiorstwo (gospodarstwo rolne). W odniesieniu do prowadzenia przedsiębiorstwa (lub gospodarstwa rolnego), jak zaznaczył, zasadny jest pogląd, że charakterystyczną cechą tej postaci prowadzenia działalności gospodarczej jest wykorzystywanie kwalifikacji zawodowych pracowników zatrudnionych przez prowadzącego działalność gospodarczą.

Reasumując tę część wywodów glosator stwierdził, że wskazane cechy prowadzenia przedsiębiorstwa (lub gospodarstwa rolnego) jako postaci prowadzenia działalności gospodarczej prowadzą do wniosku, iż pojęcie to nie jest ograniczone w sposób podmiotowy, wobec czego prowadzącym przedsiębiorstwo (lub gospodarstwo rolne) może być każdy podmiot prawa, a nie tylko osoba fizyczna, tak jak ma to miejsce w przypadku wykonywania zatrudnienia zarobkowego, wykonywania wolnego zawodu czy też samodzielnego wykonywania rzemiosła.

Zdaniem autora glosy, gdy w systemie prawa (a więc także i na gruncie kodeksu cywilnego) ustawodawca używa zwrotu „działalność gospodarcza” w określonym kontekście, np. „prowadzący działalność gospodarczą” (art. 563 § 2 k.c.) lub „prowadzenie działalności gospodarczej” (art. 118 oraz art. 355 § 2 k.c.), chodzi o prowadzących działalność gospodarczą w każdej postaci. Odmienna zaś ocena możliwa jest tylko wtedy, gdy wynika to jasno z brzmienia danego przepisu (np. art. 22¹ oraz art. 43⁸ § 2 k.c.). Gdy natomiast w systemie prawa (a więc także i na gruncie kodeksu cywilnego) ustawodawca używa zwrotu „przedsiębiorstwo” w określonym kontekście, np. „prowadzący przedsiębiorstwo” (art. 358¹ § 4 k.c.),

„prowadzenie przedsiębiorstwa” (np. art. 55⁴ oraz art. 109¹ § 1 k.c.) lub „w zakresie działalności przedsiębiorstwa” (np. art. 583 § 1 oraz art. 751 pkt 1 k.c.), chodzi wyłącznie o prowadzącą działalność gospodarczą w tej postaci.

Dodatkowo podkreślił, że nie ma przepisu, który uzasadniałby – w sposób podobny do wskazanego wyżej na przykładzie art. 22¹ oraz art. 43⁸ § 2 k.c. – odmienną ocenę zwrotu „przedsiębiorstwo” („prowadzący przedsiębiorstwo”, „prowadzenie przedsiębiorstwa” czy też „w zakresie działalności przedsiębiorstwa”) na gruncie kodeksu cywilnego.

W ocenie komentatora, w przytoczonych przez niego przepisach znajduje wyraz koncepcja legislacyjna, zgodnie z którą nie każdy prowadzący działalność gospodarczą jest jednocześnie prowadzącym przedsiębiorstwo, natomiast każdy prowadzący przedsiębiorstwo jest jednocześnie (musi być) prowadzącym działalność gospodarczą, zaś uwagi powyższe odnoszą się odpowiednio także do prowadzących gospodarstwo rolne i samodzielnie wykonujących rzemiosło, a modelową wręcz ilustracją tego poglądu jest brzmienie art. 554 k.c., który stanowi, że roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch.

W końcowej części opracowania komentator wskazał na cel odróżniania pojęć „działalność gospodarcza i „przedsiębiorstwo” w systemie prawa, a także krytycznie odniósł się do poglądów Sądu Najwyższego, zgodnie z którymi: pojęcie „w zakresie działalności przedsiębiorstwa”, o którym mowa w art. 751 pkt 1 k.c., nie jest dostosowane do treści art. 2 ustawy z 1989 r. – Prawo działalności gospodarczej (aktualnie – art. 2 ustawy z 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej); wprowadzenie do kodeksu cywilnego art. 55¹ k.c. stanowi dowód aprobaty ustawodawcy dla rozróżnienia podmiotów obrotu profesjonalnego na prowadzących działalność gospodarczą i prowadzących działalność gospodarczą w formie przedsiębiorstwa oraz że wprowadzenie do kodeksu cywilnego definicji przedsiębiorstwa ma zasadnicze znaczenie dla wykładni jego przepisów.

Głosę krytyczną do komentowanego orzeczenia napisał J. P. Naworski (Pr. Spółek 2006, nr 5, s. 48).

M.K.

Do oceny skutków dokonanego po dniu 22 sierpnia 2001 r. naruszenia prawa z rejestracji znaku towarowego stosuje się przepisy ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 508 ze zm.; jedn. tekst: Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.) także wtedy, gdy prawo z rejestracji znaku towarowego istniało już w dniu wejścia w życie tej ustawy. Zgodnie z art. 296 ust. 2 pkt 3 p.w.p., naruszenie prawa ochronnego na znak towarowy polega także na bezprawnym używaniu w obrocie gospodarczym znaku identycznego lub podobnego do renomowanego znaku towarowego, zarejestrowanego w odniesieniu do jakichkolwiek towarów, jeżeli takie używanie może przynieść użytkownikowi nienależną korzyść lub być szkodliwe dla odróżniającego charakteru bądź renomy znaku wcześniejszego. Do zastosowania przepisu art. 296 ust. 2 pkt 3 p.w.p. jest wystarczające, by czyn o określonych w nim znamionach rozpoczęty przed dniem jego wejścia w życie był kontynuowany po dniu 22 sierpnia 2001 r.

(wyrok z dnia 19 marca 2004 r., IV CK 157/03, B. Myszk, J. Frąckowiak, M. Sychowicz, OSNC 2005, nr 3, poz. 53; BSN 2004, nr 12, s. 6; Wokanda 2005, nr 2, s. 8; MoP 2005, nr 15, s. 761; R.Pr. 2005, nr 2, s. 113)

Glosa

Mariusza Załuckiego, Rejent 2007, nr 3, s. 126

Na wstępie autor zwrócił uwagę, że wprowadzenie w życie z dniem 22 sierpnia 2001 r. ustawy - Prawo własności przemysłowej spowodowane było koniecznością dostosowania prawodawstwa polskiego do wymagań międzynarodowych i wspólnotowych, jak również chęcią powrotu do koncepcji jednolitego aktu prawnego regulującego przedmiotową materię. Zauważył, że przepisy intertemporalne, rozwiązujące konflikty w czasie pomiędzy aktami zastąpionymi a nową ustawą, nie należą do udanych zabiegów legislacyjnych, czego efektem są rozbieżności w orzecznictwie.

Glosator nie podzielił toku rozumowania Sądu Najwyższego, który uznał, że wykładnia art. 315 p.w.p. nie może prowadzić do wniosku, iż przepisy

dotychczasowe stosuje się także do oceny zdarzeń prawnych, jakie miały miejsce po dniu 22 sierpnia 2001 r. Zdaniem Sądu, rozwiązanie takie byłoby sprzeczne z ogólnymi regułami prawa intertemporalnego, wobec czego wskazanie zawarte w art. 315 ust. 1 zdanie drugie p.w.p. należy rozumieć w ten sposób, że przepisy ustawy o znakach towarowych z 1985 r. stosuje się do oceny skutków zdarzeń prawnych, jakie miały miejsce w czasie ich obowiązywania, natomiast skutki zdarzeń prawnych, które nastąpiły po dniu 22 sierpnia 2001 r. podlegać powinny ocenie na podstawie przepisów prawa własności przemysłowej.

Komentator poddał analizie poglądy przedstawicieli doktryny dotyczące wykładni przepisu art. 315 ust.1 zdanie drugie p.w.p. Doszedł do wniosku, że przepis ten nie został zredagowany poprawnie; wprowadza on w zakresie znaków towarowych dwa zróżnicowane reżimy prawne, co godzi w zasady państwa prawnego i zaufania do prawa oraz prowadzi do nieusprawiedliwionego różnicowania statusu uprawnionych z tytułu rejestracji znaków towarowych.

W zakończeniu autor zwrócił uwagę, że o ile orzeczenie Sądu Najwyższego jest trafne *de lege ferenda*, o tyle jednak nie znajduje ono uzasadnienia *de lege lata*. Zdaniem glosatora, dokonana przez Sąd wykładnia jest wykładnią *contra legem*, skoro bowiem art. 315 p.w.p. wskazuje, że do praw powstałych przed wejściem w życie należy stosować przepisy dotychczasowe, to zastosowanie przepisów nowych nie jest usprawiedliwione.

Częściowo aprobującą głosę do wyroku opracował także A. Michalak (Glosa 2005, nr 3, s. 98)

T.Z.

*

Okoliczność, że tzw. dzieła techniczne są rezultatem uzyskiwanym w ramach stałej działalności zawodowej autora, nie wyklucza ich z kręgu utworów w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.).

(wyrok z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 763/04, M. Wysocka, S. Dąbrowski, H. Pietrzkowski, OSNC 2006, nr 5, poz. 92; BSN 2005, nr 9, s. 14 ; R.Pr. 2006, nr 3, s. 111)

Glosa

Grzegorza Tylca, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 6, poz. 67

Komentator zaaprobował tezę analizowanego wyroku, wyrażając jednak zastrzeżenia do argumentów sformułowanych w uzasadnieniu.

Wyraził zapatrywanie, że okoliczności towarzyszące powstaniu utworu oraz metody i procedury twórcze prowadzące do jego powstania nie powinny mieć znaczenia z punktu widzenia Prawa autorskiego. W jego ocenie, przedmiotem badań sądu powinno być jedynie samo dzieło w postaci ekspertyzy mykologiczno-budowlanej, nie zaś okoliczności, takie jak zakres swobody przy doborze i prezentacji danych, zakres swobody interpretacyjnej oraz to, czy wyniki pracy badawczej są zdeterminowane przez jej przedmiot.

Glosator uznał, że jako nową w sensie subiektywnym należy traktować każdą, wykonaną choćby według tego samego „scenariusza”, opinię, jeżeli stan faktyczny i dane będące podstawą opinii były różne. Stwierdził następnie, że badając indywidualny charakter opinii, należy pominąć elementy stanu faktycznego oraz stałe dane w postaci wzorów matematycznych i praw naukowych.

M.P.

*

Okoliczność, że przedstawiciele ustawowi dziecka w swoim działaniu koncentrowali się na jego wyleczeniu, kierując się zapewnieniami lekarzy, a nie na uzyskaniu należnego mu odszkodowania i zadośćuczynienia, usprawiedliwia ich zwłokę w wytoczeniu powództwa. Wystąpienie wówczas pozwanych z zarzutem przedawnienia może być uznane za nadużycie prawa (art. 5 k.c.).

(wyrok z dnia 16 listopada 2005 r., V CK 349/05, L. Walentynowicz, M. Bączyk, M. Kocon, niepubl.)

Glosa

Mirosława Nesterowicza, Prawo i Medycyna 2007, nr 1, s. 133.

Komentowane orzeczenie dotyczy problematyki przedawnienia roszczeń z tytułu szkody pacjenta powstałej na skutek czynu niedozwolonego popełnionego w procesie leczenia.

Glosator zwrócił uwagę, że terminy przedawnienia roszczeń z tytułu czynu niedozwolonego są krótkie, maksymalnie wynoszą 10 lat i w praktyce zdarzały się, przypadki, w których licząc termin biegu przedawnienia od dnia zdarzenia roszczenie odszkodowawcze ulegało przedawnieniu zanim ujawniła się szkoda.

W dalszej części opracowania komentator zaprezentował orzecznictwo Sądu Najwyższego w ww. zakresie, wyrok Trybunału Konstytucyjnego uznający art. 442 k.c. za niekonstytucyjny, a także nowelizację tego przepisu dokonaną ustawą z dnia 13 lipca 2006 r., która rozszerzyła termin przedawnienia roszczeń powstałych na skutek szkody będącej następstwem uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia – do lat dwudziestu. Autor glosy pozytywnie odniósł się do dodanego do art. 442 k.c. § 3, zgodnie z którym przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od uzyskania przez nią pełnoletności. Jednocześnie zwrócił uwagę, że wskazana ustawa została zawetowana przez Prezydenta RP w związku z innym przepisem, wobec czego, w jego ocenie, należy oczekiwać ponownej regulacji art. 442 k.c., w nowej ustawie.

W ostatniej części opracowania komentator omówił konstrukcję nadużycia prawa – będącą środkiem łagodzącym rygoryzm instytucji przedawnienia – jako działania sprzecznego z zasadami współżycia społecznego (zasadami słuszności), gdy działanie sprawcy szkody wykracza poza granice przysługującego mu prawa podmiotowego, a więc gdy można uznać je za bezprawne. Glosator zwrócił uwagę, że sądy niejednokrotnie sięgają do art. 5 k.c. właśnie ze względu na zbyt krótkie terminy przedawnienia przewidziane w art. 442 k.c., przyjmując, iż podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia jest w danych okolicznościach nadużyciem prawa i uwzględniają powództwo. Zaznaczył, że dawniej dla zastosowania art. 5 k.c. wymagano na ogół naganego postępowania po stronie sprawcy szkody albo osoby zobowiązanej do naprawienia szkody (np. ukrywanie przez lekarzy rzeczywistych

przyczyn lub rozmiarów szkody, niepodawanie pacjentowi pełnych informacji co do ujemnych, zawinionych skutków zabiegów czy złych rokowań, utrudnianie dostępu do dokumentacji medycznej, itp.), a obecnie bierze się pod uwagę również inne okoliczności, leżące po stronie poszkodowanego (np. niezrozumienie podawanych informacji, błędną ocenę interwencji medycznych i stanu zdrowia, poważne szkody na osobie, które przy dołożeniu należytej staranności przez lekarzy nie powinny się zdarzyć).

Glosator dodatkowo podkreślił, że w niektórych orzeczeniach sądy stwierdzały, iż uchybienie przez rodziców terminu dochodzenia w imieniu dziecka roszczeń odszkodowawczych nie powinno ujemnie rzutować na prawa dziecka do odszkodowania. W ocenie glosatora, Sad Najwyższy w omawianym przez niego orzeczeniu poszerzył podstawy do uznania zarzutu przedawnienia jako nadużycie prawa w sytuacji, gdy rodzice dziecka działając w zaufaniu do lekarzy koncentrowali się na wyleczeniu dziecka, a nie na występowaniu do sądu z powództwem odszkodowawczym.

M.K.

*

Porozumienie stron, będące przesłanką żądania zwrotu świadczenia w związku z nieosiągnięciem zamierzonego celu, dotyczyć może tylko samej podstawy świadczenia, a nie jego ewentualnego zwrotu (art. 410 § 2 k.c.).

(wyrok z dnia 12 stycznia 2006 r., II CK 342/05, A. Górski, J. Frąckowiak, H. Pietrzkowski, OSNC 2006, nr 10, poz. 170; OSP 2006, nr 10, poz. 113; OSP 2007, nr 4, poz. 50; MoP 2006, nr 23, s. 1273; BSN 2006, nr 3, s. 13; R. Pr. 2006, nr 5, s. 120 ; NPN 2006, nr 2, s. 65)

Glosa

Pawła Księżaka, Monitor Prawniczy 2007, nr 10, s. 547

Opierając się na glosowanym wyroku Sądu Najwyższego, autor dokonał analizy pojęcia nieosiągnięcia celu świadczenia na gruncie przepisów prawa polskiego oraz w nawiązaniu do prawa niemieckiego. Stwierdził, że nie jest przekonujące

twierdzenie, iż w stanie faktycznym rozpatrywanej sprawy występuje problem świadczenia w celu, który nie został osiągnięty. Przytaczając ustalenia sądów zauważył, że strony tworzyły nieformalny związek, w którym pozwana w zamian za określone świadczenia miała spotykać się i obcować z powodem. Ponieważ strony utrzymywały regularne relacje i właśnie w związku z tymi relacjami podwód czynił na rzecz pozwanej prezenty, to cel świadczeń, wbrew opinii Sądu Najwyższego, należy uznać za spełniony; powództwo powinno zostać w tej sytuacji oddalone.

Glosator poddał też w wątpliwość samą ocenę stanu faktycznego sprawy w kontekście nienależnego świadczenia. Stwierdził, że wydaje się, iż podwód dokonywał na rzecz pozwanej licznych darowizn i z tej perspektywy powinna być dokonana ocena sądów.

Glosy do powyższego orzeczenia opublikowali również W. Dubis (OSP 2006, nr 10, poz. 113) oraz M. Olechowski (OSP 2007, nr 4 poz. 50).

R.N.

*

Spółka akcyjna, prowadząca działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873) i niedziałająca w celu osiągnięcia zysku, może nabyć status organizacji pożytku publicznego.

(uchwała z dnia 13 stycznia 2006 r., III CZP 122/05, E. Skowrońska – Bocian, T. Bielska – Sobkowicz, D. Zawistowski, OSNC 2006, nr 12, poz. 200; BSN 2006, nr 1, s. 9; Wokanda 2006, nr 2, s. 8; PUG 2006, nr 4, s. 31; R.Pr. 2007, nr 1, s. 92).

Glosa

Piotra Bielskiego, Prawo Spółek 2007, nr 6, s. 54

Glosator przedstawił argumenty przemawiające za odmową uznania spółki akcyjnej za organizację pożytku publicznego. Wskazał, że regulacja prawna spółki akcyjnej stanowi modelowy przykład regulacji prawa handlowego o charakterze ustrojowym, co przesądza możliwość tworzenia tych spółek, chociaż nie wyłącznie,

to jednak co najmniej w celu prowadzenia przedsiębiorstwa. Taki zaś cel stoi w sprzeczności z celami, dla których realizacji mogą być tworzone organizacje pożytku publicznego. W ocenie komentatora, powyższe argumenty nie mają oparcia w obowiązującym stanie prawnym, w którym z jednej strony uznaje się spółkę akcyjną za spółkę handlową, z drugiej zaś – przede wszystkim z powodu rażących niekonsekwencji regulacji prawnej zawartej w kodeksie spółek handlowych – umożliwia pośrednio nabycie przez nią statusu organizacji pożytku publicznego.

Głosę aprobowującą do komentowanego orzeczenia napisała B. Gnela (FK 2006, nr 6, s. 73). Orzeczenie omówił także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 1-2, s. 231) oraz przeanalizował R. Trzaskowski w opracowaniu „Spółka kapitałowa jako organizacja pożytku publicznego” (Pal. 2006, nr 9-10, s. 264).

M.S.

*

Były akcjonariusz zachowuje legitymację do zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia, która dotyczy jego praw korporacyjnych lub majątkowych, natomiast traci legitymację do zaskarżania uchwał, które nie dotyczą jego praw.

(wyrok z dnia 7 lutego 2006r., IV CSK 41/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSP 2006, nr 9, poz. 108)

Glosa

Piotra Sokala, Prawo Spółek 2007, nr 6, s. 44

Glosa jest aprobowująca. Glosator podkreślił, że wprowadzenie art. 422 § 2 k.s.h. powinien być interpretowany ściśle, jednak *ratio legis* nakazuje uwzględnić istnienie godnego ochrony interesu prawnego akcjonariusza, wyrażającego się w ochronie jego praw majątkowych i korporacyjnych. Glosator zgodził się, że – stosownie do art. 316 k.p.c. – sądy powinny uwzględnić stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. W rozważanej sprawie, nie było możliwości powołania się na art. 192 pkt 3 k.p.c., ze względu na to, iż akcje, jak i objęte nimi prawa, nie były przedmiotem sporu w procesie.

Glosator wskazał, że wymaga rozważenia problem, czy legitymacja czynna do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia przysługuje także zastawnikowi lub użytkownikowi akcji. W doktrynie pojawiły się głosy dopuszczające istnienie takiej legitymacji po stronie zastawnika w odniesieniu do uchwał o połączeniu, podziale lub przekształceniu spółki, nie wydaje się natomiast uzasadniony pogląd dopuszczający przyznanie takiej legitymacji byłemu zastawnikowi.

Do komentowanego orzeczenia głosem aprobującą napisał także W. Jurcewicz (OSP 2006, nr 9, poz. 108).

Ł.W.

*

Podmiot odpowiedzialny za bezprawne uniemożliwienie dokonania zabiegu przerwania ciąży, będącej następstwem gwałtu, którego sprawca nie został wykryty, ponosi koszty utrzymania dziecka w takim zakresie, w jakim matka dziecka sprawująca osobiste starania o jego utrzymanie i wychowanie nie jest w stanie zaspokoić usprawiedliwionych potrzeb dziecka.

(uchwała z dnia 22 lutego 2006 r., III CZP 8/06, J. Gudowski, G. Bieniek, J. Górowski, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 123; OSP 2007, nr 2, poz. 16; BSN 2006, nr 2, s. 5; Wokanda 2006, nr 4, s. 5; Wokanda 2006, nr 5, s. 1; Prok. i Pr. 2006, nr 9, s. 42; MoP 2006, nr 18, s. 994; R. Pr. 2006, nr 5, s. 120; Prawo i Medycyna 2006, nr 4, s. 132)

Glosa

Mirosława Nesterowicza, Prawo i Medycyna 2007, nr 1, s. 129.

Glosowane orzeczenie dotyczy kwestii roszczeń zgwałconej kobiety, zmuszonej do urodzenia niechcianego dziecka na skutek uniemożliwienia jej dokonania aborcji.

Komentator odniósł się do orzeczeń sądów innych państw rozpoznających sprawy z powództwa z tytułu „*wrongful conception*”, zaznaczając, że wnoszone były one przeważnie w sytuacji pomyłkowego zapisania przez lekarza lub wydania przez aptekarza innego leku zamiast środków antykoncepcyjnych, nieskutecznej

sterylizacji lub antykoncepcji, a więc gdy miała miejsce wina lekarza lub farmaceuty. Jednocześnie wskazał, że sprawa, którą zajmował się Sąd Najwyższy, dotyczyła nieprzestrzegania prawa o uniemożliwienie kobiecie dokonania zabiegu przerwania ciąży w sytuacji, w której pozwala na to ustawa o planowaniu rodziny, a to bezprawne działanie wynikało z niewłaściwego ustalenia zaawansowania ciąży jako 14-tygodniowej, zamiast 11-tygodniowej, choć nie budziła wątpliwości data zgwałcenia oraz nie wzięto pod uwagę diagnozy lekarza-ginekologa poradni rejonowej, który określił wiek płodu jako 11-tygodniowy, ani nie dołożono żadnej staranności, by wątpliwości rozstrzygnąć jak najszybciej, mimo że mijał dopuszczalny dla aborcji termin 12-tygodniowy.

Autor glosy nie podzielił poglądu Sądu Najwyższego, że „prawo do aborcji” nie jest dobrem osobistym i nie jest ono elementem planowania rodziny, a okoliczności wskazane w art. 4a ust. 1 ustawy, pozwalające na dokonanie przerwania ciąży, mają charakter zbliżony do kontratypu, a więc wyłączają bezprawność. Jego zdaniem, bardziej przekonujące jest stanowisko orzecznictwa amerykańskiego, w którym podkreśla się, że istnieje prawo do autonomii prokreacji, które mieści się w prawie do prywatności, a to zawiera się w konstytucyjnym prawie do wolności. Uznaje się, że prawo do autonomii prokreacji jest złożone z dwóch praw o równym znaczeniu: prawa do prokreacji („*right to procreate*”) i prawa do uniknięcia prokreacji („*right to avoid procreate*”), W prawie do uniknięcia prokreacji mieści się prawo do aborcji w granicach dozwolonych przez ustawę; należy ono do kobiety. W sporach pomiędzy małżonkami mężczyźni nie przysługują sprzeciw wobec wyboru kobiety poddania się przerwaniu ciąży.

W ocenie komentatora, Sąd Najwyższy trafnie stwierdził, że urodzenie i życie dziecka nie może być traktowane jako szkoda, nawet jeśli jest ono upośledzone. Wyjaśnił, że to nie oznacza, iż nikt nie odpowiada za koszty i wydatki związane nie z samym faktem urodzenia dziecka, ale z uszczerbkiem majątkowym, wynikającym z konieczności ich ponoszenia, skoro dziecko nie było planowane, lecz urodziło się na skutek gwałtu. Jego zdaniem, byłoby głęboko niesłuszne, aby kosztami tymi została obciążona matka dziecka, zwłaszcza wtedy, gdy ze względu na stan zdrowia, brak pracy, konieczność osobistej opieki nad dzieckiem, nie ma możliwości ich pokrycia, a sprawca gwałtu nie został wykryty. Matka nie może zostać obciążona pełnymi kosztami utrzymania i wychowania

usprawiedliwionych potrzeb dziecka nawet jeśli zdecydowała się wychowywać to niechciane dziecko, a nie oddawać je do adopcji, zgodnie z uprzednim zamiarem sprzed porodu.

Autor glosy pozytywnie odniósł się do poglądu *de lege ferenda* Sądu Najwyższego, zgodnie z którym, ze względu na kontrowersyjność omawianego problemu, w obecnym stanie prawnym uzasadnione jest, aby zainicjowano prace ustawodawcze umożliwiające przejęcie przez państwo kosztów utrzymania dziecka w przypadku, gdy kobieta nie skorzystała z możliwości legalnego przerwania ciąży bądź gdy bezprawnie uniemożliwiono jej wykonanie tego zabiegu.

Do komentowanej uchwały glosę częściowo aprobującą napisał T. Justyński (OSP 2007, nr 2, poz. 16).

M.K.

*

1. Prawomocny wyrok oddalający powództwo o zasądzenie części roszczenia ma moc wiążącą w sprawie, w której powód dochodzi pozostałej jego części, tylko wtedy, gdy obie części roszczenia wynikające z tego samego stosunku prawnego oparte są na tych samych okolicznościach faktycznych.

2. Miarkowania kary umownej sąd dokonuje wyłącznie na zarzut zgłoszony przez dłużnika.

(wyrok z dnia 23 marca 2006 r., IV CSK 89/05, H. Pietrkowski, A. Górski, K. Strzelczyk, OSNC 2007, nr 1, poz. 15; OSP 2007, nr 6, poz. 66; BSN 2006, nr 6, s. 8; MoP 2007, nr 10, s. 567 ; NPN 2006, nr 3, s. 61; R.Pr. 2007, nr 1, s. 88)

Glosa

Krzysztofa Zagrobelnego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 6, poz. 66

Glosa ma charakter aprobujący. W pierwszej części opracowania autor dokonał wykładni art. 366 k.p.c. i przyjął, że jeżeli strona przegrała proces ze względu na nieskorzystanie z wszelkich możliwych środków dowodowych, wystąpienie przez nią z tym samym żądaniem w tych samych okolicznościach będzie usprawiedliwiało

zarzut *rei iudicatae*. Wskazał następnie, że oceniając skutki oddalenia powództwa o część roszczenia, należy wziąć pod uwagę przedmiot rozstrzygnięcia oraz podstawę sporu, rozumianą jako okoliczności faktyczne zgłoszone i dowodzone przez powoda. Stwierdził również, że dopuszczalne jest wszczęcie osobnych postępowań o roszczenia z jednego stosunku prawnego oparte o różną podstawę faktyczną.

W dalszej części opracowania komentator podniósł, że przy miarkowaniu kary umownej na podstawie art. 484 § 2 k.c. ze względu na wykonanie zobowiązania w znacznej części należy brać pod uwagę stopień wykonania tego świadczenia, z którym powiązano karę umowną. Uznał ponadto, że nie ma możliwości miarkowania kary umownej zastrzeżonej na wypadek nieterminowego spełnienia świadczenia ze względu na wykonanie zobowiązania w znacznej części.

Glosator wyraził także pogląd, że o zakwalifikowaniu kary umownej jako rażąco wygórowanej decydować powinno porównanie jej z odszkodowaniem należnym na zasadach ogólnych. Zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego, że miarkowania kary umownej sąd może dokonać jedynie na zarzut dłużnika.

Głosę częściowo krytyczną do omawianego orzeczenia napisał P. Drapała (PS 2007, nr 5, s. 122).

M.P.

*

Z chwilą ogłoszenia upadłości prokura wygasa, a nowa nie może być ustanowiona (art. 109⁷ § 2 k.c.).

(uchwała z dnia 21 lipca 2006 r., III CZP 45/06, J. Frąckowiak, G. Bieniek, J. Górowski, BSN 2006, nr 7, s. 9; OSNC 2007, nr 5, poz. 65; Wokanda 2006, nr 9, s. 11; Prok. i Pr. 2007, nr 2, poz. 34; Rej. 2006, nr 9, s. 198; Rej. 2006, nr 7-8, s. 220; NPN 2006, nr 3, s. 62)

Glosa

Piotra Bielskiego, Rejent 2007, nr 4, s. 162

Uchwałę Sądu Najwyższego autor wykorzystał w celu poczynienia krytycznej refleksji dotyczącej metody regulowania materii prawa handlowego w Polsce. Polega

ona, jego zdaniem, na zastępowaniu spójnych regulacji prawnych z okresu międzywojennego szeregiem jednostkowych aktów prawnych, którym brakuje wspólnych założeń legislacyjnych. Komentator uznał, że pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym z chwilą ogłoszenia upadłości prokura wygasa, a nowa nie może być ustanowiona, niezależnie od tego, czy ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika czy też upadłość z możliwością zawarcia układu, znajduje oparcie w obowiązujących przepisach prawa. Wyraził jednak sprzeciw wobec stanu prawnego, uprawniającego do przyjęcia wyrażonego w uchwale poglądu.

Glosator przeanalizował funkcję i znaczenie prokury. Zwrócił uwagę, że ogłoszenie upadłości nie powinno wypaczać istoty funkcji tej instytucji. Przedstawił argumenty przeciwko wygaśnięciu prokury z chwilą ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu wtedy, gdy upadłemu pozostawiono prawo zarządu swoim majątkiem w okresie między ogłoszeniem upadłości a zatwierdzeniem układu. Opowiedział się za pozostawieniem dłużnikowi prawa ustanowienia nowej prokury w powyższym okresie. Zauważył jednak, że przedstawione argumenty nie mają oparcia w obowiązującym stanie prawnym.

T.Z.

*

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, uprawniony umową spółki do jej reprezentowania łącznie z drugim członkiem zarządu może być ustanowiony pełnomocnikiem do poszczególnych czynności.

(uchwała z dnia 23 sierpnia 2006 r., III CZP 68/06, J. Gudowski, E. Skowrońska-Bocian, I. Koper, BSN 2006, nr 8, s. 11; Prok. i Pr. 2007, nr 3, poz. 35; MoP 2007, nr 3, s. 149; Rej. 2006, nr 10, s. 199; NPN 2006, nr 4, s. 57)

Glosa

Tomasza Kurnickiego, Prawo Spółek 2007, nr 6, s. 49

Glosa jest aprobująca. Glosator podkreślił, że pogląd prawny Sądu Najwyższego jest aktualny na gruncie spółki akcyjnej. Związana z nim postępująca liberalizacja zasad reprezentowania spółek może wzbudzać pewne wątpliwości

na płaszczyźnie czysto dogmatycznej, odpowiada jednak potrzebom współczesnego obrotu gospodarczego.

Glosator podkreślił, że nie ma podstaw do uznania, iż pogląd wyrażony w wyroku może prowadzić do obejścia regulacji dotyczących ustawowych zasad reprezentacji spółki, nie prowadzi bowiem do ograniczenia reprezentacji spółki ani do zmiany danych zawartych w rejestrze. Ustanowienie pełnomocnikiem członka zarządu nie zmienia rygorów przewidzianych w art. 210 i 379 k.s.h. Wydaje się, że wszelkie próby manipulacji na tej płaszczyźnie byłyby łatwo dostrzegalne.

Glosator podkreślił, że przeciwko pogładowi Sądu Najwyższego nie przemawiają kryteria wynikające z art. 2 k.s.h. Znaczna część przepisów części ogólnej kodeksu cywilnego powinna być stosowana wprost na płaszczyźnie prawa spółek, zwłaszcza w związku z zasadą jedności prawa cywilnego. Dotyczy to zarówno przepisów o prokurze, jak i o pełnomocnictwie. Te zagadnienia nie zostały uregulowane w kodeksie spółek handlowych, nie można ich więc porównywać ze znajdującymi się tam rozwiązaniami dotyczącymi reprezentacji spółki przez jej organy. Za poglądem przedstawionym przez Sąd Najwyższy przemawia również argument,

że w kodeksie spółek handlowych wyraźnie uregulowano sytuacje, w których wyłączona zostaje możliwość pełnienia przez członka zarządu określonych funkcji lub dokonywania czynności. Katalog takich sytuacji powinien być interpretowany ściśle.

Zdaniem glosatora, należy podkreślić praktyczną doniosłość możliwości ustanowienia pełnomocnikiem członka zarządu. Taka osoba posiada wiedzę o bieżących potrzebach spółki, co jest przydatne, zwłaszcza w razie wystąpienia jakiejś nagłej sytuacji.

Glosator podkreślił, że istotnym zagadnieniem jest sygnalizowana przez Sąd Najwyższy kwestia ujawniania charakteru, w jakim działa członek zarządu. Jest to tym bardziej znaczące, że brak prawa do reprezentowania spółki jako jej organu nie może być konwalidowany, w przeciwieństwie do czynności rzekomego pełnomocnika. W praktyce zaniechanie ujawnienia charakteru, w jakim działa członek zarządu spółki, prowadzi zatem do umożliwienia spółce dokonania późniejszego wyboru czy konwalidować czynność przez potwierdzenie. W takiej sytuacji, w razie

wątpliwości, możliwość wyboru powołania się na art. 39 k.c. lub na skorzystanie z konwalidacji, należy pozostawić kontrahentowi.

Głosę krytyczną do omawianej uchwały napisał A. Kidyba (Glosa 2007, nr 2, s. 18).

Ł.W.

*

Uchwała podjęta przez nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy, które nie posiadało kompetencji do jej powzięcia, jest bezwzględnie nieważna.

(wyrok z dnia 8 września 2006 r., II CSK 92/06, H. Wrzeszcz, G. Misiurek, E. Skowrońska-Bocian, niepubl.)

Komentarz

Arkadiusza Radwana, Monitor Prawniczy 2007, nr 11, s. 629

Na tle stanu faktycznego leżącego u podstaw komentowanego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego autor poruszył problem dopuszczalności i skuteczności ograniczenia zbywalności prawa poboru akcji oraz kwestię kompetencji walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółki w tym zakresie.

Komentator opowiedział się za uznaniem generalnej zasady zbywalności prawa poboru i zarazem dopuszczalnością ograniczenia tej zbywalności. Podkreślił, że ograniczenia te, choć mają podobny skutek jak ograniczenia zbywalności wierzytelności na podstawie art. 509 § 1 k.c., powinny być interpretowane w zgodzie z przepisami prawa handlowego, w szczególności w kontekście funkcji ochronnych prawa poboru (art. 433 k.s.h.) oraz związku prawa poboru z akcją (art. 437 i art. 438 k.s.h.).

Autor uznał za błędną argumentację Sądu Najwyższego, że ograniczenie prawa poboru nie jest kwestią wyraźnie zastrzeżoną do właściwości kompetencyjnych walnego zgromadzenia akcjonariuszy i w związku z tym uprawnienia do decydowania w tej materii ma zarząd spółki. Ograniczenie prawa poboru nie mieści się w pojęciu prowadzenia spraw spółki, ponieważ prowadzi do ingerencji w pozycję prawną wspólników spółki. Zdaniem komentatora, ograniczenie prawa poboru kształtuje

również skład akcjonariatu spółki i pokreślić należy, że kodeks spółek handlowych tylko w wyjątkowych przypadkach (np. art. 337 § 3 i 4 k.s.h.) dopuszcza możliwość wpływania przez zarząd na to, kto będzie przyszłym akcjonariuszem i to jedynie w sytuacji, gdy istniała do tego uprzednia podstawa statutowa. Prawo poboru jest prawem akcjonariusza i dlatego nie można odmówić walnemu zgromadzeniu wspólników kompetencji do podjęcia uchwały w kwestii jego ograniczenia.

R.N.

prawo cywilne procesowe

Występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika strony osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania, co powoduje nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Uchybienie to nie może być usunięte w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę.

(uchwała z dnia 28 lipca 2004 r., III CZP 32/04, M. Sychowicz, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2006, nr 1, poz. 2; BSN 2004, nr 7, s. 8; Wokanda 2004, nr 10, s. 10; Wokanda 2005, nr 2, s. 2; NPN 2004, nr 3, s. 88; R.Pr. 2006, nr 1, s. 99)

Glosa

Zbigniewa R. Kmieciaka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 6, poz. 69

Glosa ma charakter krytyczny. Autor wskazał, że komentowana uchwała ma znaczenie nie tylko dla postępowania cywilnego, ale również w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Komentator wyraził zapatrywanie, że w postępowaniu cywilnym obowiązuje ogólna zasada, w myśl której dopuszczalne jest następcze zatwierdzenie przez stronę czynności procesowych dokonanych w jej imieniu przez osobę działającą bez należytego umocowania. W ocenie autora, zasada ta wynika z art. 401 pkt 2 *in fine* k.p.c. Komentator zauważył przy tym, że nawet przy przyjęciu istnienia

wskazanej zasady art. 97 k.p.c. nie jest zbędny, obejmuje on bowiem sytuacje, w których sąd ma *ab initio* świadomość braków umocowania pełnomocnika strony.

Glosator ocenił następnie jako nietrafne stanowisko Sądu Najwyższego, że niedopuszczalne jest zatwierdzenie czynności procesowych dokonanych w imieniu strony przez osobę, która nie może być pełnomocnikiem. Przyjął, że przeciwko dopuszczalności zatwierdzania takich czynności nie przemawiają przepisy regulujące pełnomocnictwo zawarte w kodeksie cywilnym. Nie podzielił również argumentu, że uznanie dopuszczalności konwalidacji oznaczałoby przyzwolenie na podejmowanie czynności procesowych wbrew zakazowi ustawy. Jego zdaniem, istota konwalidacji polega bowiem na tym, że sanuje ona czynności dokonane wbrew zakazowi ustawy. Autor wyraził również zapatrywanie, że legalizowanie udziału w procesie podmiotu, który nie może nim być, nie stwarza zagrożenia dla wymiaru sprawiedliwości.

M.P.

*

Od prawomocnego postanowienia sądu drugiej instancji co do przybicia przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem.

(postanowienie z dnia 5 lipca 2006 r., IV CNP 25/06, M. Wysocka, T. Bielska-Sobkowicz, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 3, poz. 48; OSP 2007, nr 6, poz. 68; BSN 2006, nr 10, s. 14; Rej. 2006, nr 11, s. 207; NPN 2006, nr 4, s. 55; R.Pr. 2007, nr 2, s. 119)

Glosa

Feliksa Zedlera, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 6, poz. 68

Glosa ma charakter aprobujący. Glosator zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego, że w sprawie egzekucyjnej za orzeczenie kończące postępowanie w sprawie może być uznane nie tylko orzeczenie kończące je jako całość, ale także postanowienie sądu, które definitywnie zamyka samodzielną, zasadniczą część postępowania egzekucyjnego.

W dalszej części opracowania autor poddał analizie zagadnienie, czy w obecnym stanie prawnym żądanie naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem

niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawach cywilnych możliwe jest tylko w tych sprawach, które mogą być rozpoznawane w postępowaniu ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia albo skargi kasacyjnej czy skargi o wznowienie postępowania. Zauważył, że przyjęcie takiego ograniczenia powodowałoby niemożność dochodzenia roszczeń od Skarbu Państwa we wszystkich tych przypadkach, gdy wyrządzono szkodę przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia, które nie jest objęte przedmiotem wymienionych postępowań. Do orzeczeń takich autor zaliczył przykładowo postanowienia w sprawach kosztów sądowych, większość orzeczeń wydawanych w postępowaniu egzekucyjnym, postanowienie o wszczęciu postępowania upadłościowego i inne postanowienia wydawane w postępowaniu upadłościowym. Komentator stwierdził następnie, że wskazana interpretacja byłaby niedopuszczalna i pozostawała w sprzeczności z regulacją odpowiedzialności Skarbu Państwa za niezgodne z prawem działanie organów władzy publicznej zawartą w art. 77 Konstytucji. Uznał przy tym, że art. 417¹ § 2 k.c. omówionego ograniczenia wcale nie wprowadza. Zdaniem glosatora, przepis ten nie oznacza, aby stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, którym wyrządzono szkodę, musiało nastąpić w odrębnym postępowaniu.

W konkluzji glosator zajął stanowisko, że stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia na podstawie art. 424¹-424¹² k.p.c. jest warunkiem koniecznym do dochodzenia przeciwko Skarbowi Państwa roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej wydaniem z naruszeniem prawa prawomocnego orzeczenia tylko wtedy, gdy szkoda została wyrządzona orzeczeniem, którego niezgodność z prawem podlega stwierdzeniu w tym trybie. W sprawach zaś, w których dopuszczalna jest skarga kasacyjna albo skarga o wznowienie postępowania, niezgodność z prawem orzeczenia, którym wyrządzono szkodę, może być stwierdzona w tych trybach. W pozostałych wypadkach wyrządzenia szkody przez wydanie w postępowaniu cywilnym niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia należy – w ocenie komentatora – dopuścić możliwość dochodzenia roszczeń od Skarbu Państwa bez potrzeby uprzedniego stwierdzenia w osobnym trybie, że orzeczenie wydane zostało niezgodnie z prawem. Stwierdzenie tego faktu może nastąpić już w toku procesu odszkodowawczego.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2007, NR 7-8

Zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i opublikowana taryfa zmieniająca ceny energii w czasie trwania stosunku prawnego wynikającego z umowy sprzedaży energii wiąże odbiorcę w terminie określonym w umowie, w granicach przewidzianych w art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 15 lutego 2007 r., III CZP 111/06, T. Ereciński, J. Gudowski, G. Misiurek, B. Myszk, M. Sychowicz, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 94)

*

Osobie odwołanej ze składu organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie przysługuje legitymacja do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą (art. 252 § 1 w związku z art. 250 pkt 1 k.s.h.)

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 1 marca 2007 r., zasada prawna, III CZP 94/06, T. Ereciński, G. Bieniek, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, K. Pietrzykowski, T. Wiśniewski, K. Zawada, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 95)

*

Artykułu 32 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) oraz art. 130² § 4 k.p.c. nie stosuje się do upadłego wnoszącego zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości (art. 54 Prawa upadłościowego i naprawczego).

(uchwała z dnia 8 listopada 2006 r., III CZP 82/06, S. Dąbrowski, D. Zawistowski, T. Żyznowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 96)

*

Podstawę ustanowienia hipoteki przymusowej zwykłej (art. 109 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) może stanowić tylko tytuł wykonawczy.

(uchwała z dnia 8 listopada 2006 r., III CZP 93/06, S. Dąbrowski, D. Zawistowski, T. Żyznowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 97)

*

Postanowienie sądu pierwszej instancji, wydane na podstawie art. 613 k.p.c., zobowiązujące zarządcę do wypłacenia określonej kwoty tytułem nadwyżki dochodów, jest orzeczeniem co do istoty sprawy w rozumieniu art. 518 k.p.c., od którego przysługuje apelacja.

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 49/06, J. Gudowski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 98)

*

Wniosek o wykreślenie hipoteki złożony po wejściu w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 126, poz. 876) podlega opłacie sądowej w wysokości stanowiącej połowę opłaty należnej od wniosku o wpis tego prawa określonej w powołanej ustawie.

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 58/06, J. Gudowski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 99)

*

Biegły sądowy – członek spółdzielni mieszkaniowej – jest z mocy samej ustawy wyłączony w sprawie, w której ta spółdzielnia jest stroną, tylko wtedy, gdy wynik sprawy może bezpośrednio oddziaływać na jego prawa

lub obowiązki jako członka spółdzielni (art. 48 § 1 pkt 1 w związku z art. 281 k.p.c.).

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 76/06, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 100)

*

Jeżeli sąd drugiej instancji, przekraczając granice apelacji, uchylił wyrok sądu pierwszej instancji także w części, w której jako niezaskarżony stał się prawomocny, to – rozpoznając sprawę ponownie na skutek apelacji – rozpoznaje ją także w zakresie w jakim poprzednio uchylił wyrok sądu pierwszej instancji w niezaskarżonej części.

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 85/06, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 101)

*

Postanowienie umowy najmu zawartej na czas określony przewidujące możliwość wypowiedzenia tej umowy z „ważnych przyczyn” mieści się w hipotezie art. 673 § 3 k.c.

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 92/06, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 102)

*

Nieprzytoczenie w pozwie okoliczności uzasadniających właściwość przemienną sądu nie uzasadnia zastosowania art. 130 § 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 101/06, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 103)

*

Roszczenie o zwrot podwójnego zadatku wynikające z umowy przedwstępnej zawartej przed wejściem w życie ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 49, poz. 408), powstałe przed jej wejściem w życie, przedawnia się z upływem roku od dnia wejścia w życie tej ustawy (art. 390 § 3 k.c. w związku z art. XXXV pkt 2 p.w.k.c.).

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 102/06, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 104)

*

Opłata podstawowa określona w art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c.

(uchwała z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 109/06, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 105)

*

Apelacja wniesiona przez adwokata, bez spełnienia obowiązku zaokrąglenia w górę końcówki uiszczonej opłaty stosunkowej do pełnego złotego, podlega odrzuceniu.

(uchwała z dnia 22 listopada 2006 r., III CZP 83/06, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 106)

*

Do apelacji wniesionej od wyroku wydanego po wejściu w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) mają zastosowanie przepisy tej ustawy.

(uchwała z dnia 22 listopada 2006 r., III CZP 86/06, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 107)

*

Przepis art. 206 k.c. ma zastosowanie w sprawie o ustalenie sposobu korzystania z kwatery stałej przydzielonej żołnierzowi w związku z pełnioną służbą.

(uchwała z dnia 24 listopada 2006 r., III CZP 107/06, J. Frąckowiak, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 108)

*

Fundator nie może zmienić statutu fundacji, gdy jej statut nie upoważnia go do dokonywania takich zmian.

(uchwała z dnia 24 listopada 2006 r., III CZP 114/06, J. Frąckowiak, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 109)

*

1. Na listach wierzycieli sporządzanych na podstawie art. 278 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) umieszcza się tylko tych wierzycieli wymienionych w art. 273 ust. 2 tej ustawy, którzy wyrazili zgodę na objęcie układem przysługujących im wierzytelności.

2. Układ zostaje przyjęty, jeżeli wypowie się za nim większość głosujących wierzycieli z każdej z list wierzycieli obejmujących kategorie interesów wierzycieli, którzy mają łącznie nie mniej niż dwie trzecie sumy wierzytelności ze wszystkich list wierzycieli obejmujących poszczególne kategorie ich interesów.

(uchwała z dnia 29 listopada 2006 r., III CZP 90/06, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, G. Misiurek, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 110)

*

Do określenia zasad pokrywania strat stwierdzonych w jednej z łączących się spółdzielni znajduje zastosowanie w drodze analogii art. 98 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.).

(wyrok z dnia 5 października 2006 r., IV CSK 132/06, Z. Strus, M. Kocon, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 111)

*

Przewidziany w art. 108a § 5 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.) termin do rozpatrzenia przez walne zgromadzenie zgłoszonego przez członków spółdzielni żądania o podziale spółdzielni jest terminem zawitym prawa materialnego.

(wyrok z dnia 4 października 2006 r., II CSK 105/06, I. Gromska-Szuster, D. Zawistowski, T. Żyznowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 112)

*

Zawarcie umowy o dostawę (sprzedaż) energii cieplnej w trybie zamówień publicznych nie wyłącza możliwości jej zmiany w zakresie ceny i opłat w razie późniejszego zatwierdzenia taryfy zawierającej wyższe stawki od umówionych.

(wyrok z dnia 5 października 2006 r., IV CSK 153/06, Z. Strus, M. Kocon, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 113)

*

Wykonanie prawa odstąpienia inwestora od umowy o roboty budowlane nie pozbawia go roszczenia o zapłatę kary umownej zastrzeżonej na wypadek przekroczenia terminu oddania obiektu.

(wyrok z dnia 5 października 2006 r., IV CSK 157/06, Z. Strus, M. Kocon, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 114)

*

Zadanie pytania prejudycjalnego Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości jest uzasadnione tylko wtedy, gdy w sprawie występują dostateczne wątpliwości w rozumieniu art. 234 akapitu 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 - załącznik).

(wyrok z dnia 12 października 2006 r., I CNP 41/06, A. Górski, H. Wrzeszcz, M. Kocon, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 115)

*

Przewidziane w art. 187 § 1 k.p.c. wymagania formalne nie mają zastosowania do zarzutu potrącenia.

(wyrok z dnia 13 października 2006 r., III CSK 256/06, B. Myszką, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 116)

*

Można zastrzec skutecznie, na podstawie art. 483 k.c., karę umowną na wypadek odstąpienia od umowy leasingu, w razie niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków przez leasingobiorcę (korzystającego).

(wyrok z dnia 20 października 2006 r., IV CSK 154/06, M. Wysocka, J. Frąckowiak, M. Grzelka, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 117)

*

Roszczenie o zapłatę kary umownej zastrzeżonej na wypadek wypowiedzenia umowy o dzieło zawartej na czas oznaczony nie jest roszczeniem wynikającym z umowy o dzieło w rozumieniu art. 646 k.c.

(wyrok z dnia 20 października 2006 r., IV CSK 178/06, M. Wysocka, J. Frąckowiak, M. Grzelka, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 118)

*

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 26 października 2006 r., I CNP 55/06, T. Ereciński, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 119)

*

Skasowanie przez osobę uiszczającą opłatę znaków opłaty sądowej w sposób sprzeczny z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 1981 r. w sprawie sposobu uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 21, poz. 107; obecnie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie sposobów uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 27, poz. 199) oznacza, że opłata nie została prawidłowo uiszczona.

(postanowienie z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 77/06, T. Wiśniewski, G. Misiurek, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 120)

*

Nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym, stanowiący tytuł zabezpieczający, nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 745 § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 8 listopada 2006 r., III CZP 69/06, S. Dąbrowski, D. Zawistowski, T. Żyznowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 121)

*

Dopuszczalne jest zawarcie umowy gwarancji obejmującej inne ryzyko niż niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, granice tego ryzyka powinny być jednak sprecyzowane w umowie (art. 353¹ k.c.).

*(wyrok z dnia 9 listopada 2006 r., IV CSK 208/06, Z. Strus, M. Bączyk,
T. Bielska-Sobkowicz, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 122)*

*

Złożenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku przed notariuszem wymaga formy aktu notarialnego.

*(postanowienie z dnia 10 listopada 2006 r., I CSK 228/06, J. Górski,
J. Frąckowiak, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 123)*

*

Mandat członka zarządu spółki akcyjnej jest uprawnieniem do sprawowania funkcji piastuna organu osoby prawnej, natomiast kadencja wyznacza okres pełnienia funkcji w zarządzie.

*(wyrok z dnia 10 listopada 2006 r., I CSK 246/06, J. Górski, J. Frąckowiak,
E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 124)*

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2007, NR 9

Sąd drugiej instancji, który oddalił apelację, jest sądem orzekającym ostatecznie co do istoty sprawy w rozumieniu art. 405 zdanie drugie k.p.c., właściwym do wznowienia postępowania na podstawach określonych w art. 403 k.p.c.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 3 kwietnia 2007 r., III CZP 137/06, T. Ereciński, J. Gudowski, A. Górski, H. Pietrkowski, M. Sychowicz, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2007, nr 9, poz. 125)

*

W sprawie o rozwód strona może odwołać w apelacji – wyrażoną przed sądem pierwszej instancji – zgodę na zaniechanie orzekania o winie rozkładu pożycia.

(uchwała z dnia 25 października 2006 r., III CZP 87/06, G. Bieniek, I. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2007, nr 9, poz. 126)

*

W sprawie gospodarczej rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą określoną w art. 28 w związku z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 listopada 2006 r., III CZP 91/06, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 9, poz. 127)

*

Wniosek o wyznaczenie przez sąd przedstawiciela dla nieobecnej strony postępowania administracyjnego (art. 34 k.p.a.) nie podlega opłacie sądowej.

(uchwała z dnia 24 listopada 2006 r., III CZP 89/06, J. Frąckowiak, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 9, poz. 128)

*

W postępowaniu apelacyjnym strona procesu rozwodowego może cofnąć wyrażone przed sądem pierwszej instancji żądanie zaniechania orzekania o winie rozkładu pożycia (art. 57 § 2 k.r.o.).

(uchwała z dnia 24 listopada 2006 r., III CZP 105/06, J. Frąckowiak, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 9, poz. 129)

*

W postępowaniu apelacyjnym strona procesu rozwodowego może cofnąć wyrażone przed sądem pierwszej instancji żądanie zaniechania orzekania o winie rozkładu pożycia (art. 57 § 2 k.r.o.).

(uchwała z dnia 24 listopada 2006 r., III CZP 106/06, J. Frąckowiak, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 9, poz. 130)

*

W razie oddalenia zawartego w apelacji wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych przewodniczący wzywa do uiszczenia opłaty należnej od apelacji także wtedy, gdy wniósł ją adwokat.

(uchwała z dnia 28 listopada 2006 r., III CZP 98/06, M. Wysocka, G. Bieniek, M. Grzelka, OSNC 2007, nr 9, poz. 131)

*

W sprawie o zachowek bank ma obowiązek udzielenia na żądanie sądu informacji stanowiących tajemnicę bankową.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 88/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2007, nr 9, poz. 132)

*

1. Przewidziany w art. 130² § 3 k.p.c. rygor odrzucenia nienależycie opłaconego środka odwoławczego lub zaskarżenia ma zastosowanie także do skargi na czynności komornika.

2. Skuteczne jest opłacenie przez radcę prawnego skargi na czynności komornika po jej wniesieniu, lecz przed upływem terminu zaskarżenia.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 96/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2007, nr 9, poz. 133)

*

Do należności zabezpieczonych hipoteką przymusową, wpisaną do księgi wieczystej po zajęciu nieruchomości, nie stosuje się art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 108/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2007, nr 9, poz. 134)

*

Obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej od apelacji, w której zawarto wnioski o zwolnienie od kosztów, powstaje po uwzględnieniu tego wniosku.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 110/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2007, nr 9, poz. 135)

*

Odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty

postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2007, nr 9, poz. 136)

*

Na podstawie art. 4¹ ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 83, poz. 373 ze zm.) nie podlegają waloryzacji udziały wniesione do spółdzielni w latach 1990-91.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 119/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2007, nr 9, poz. 137)

*

Jeżeli skargą pauliańską zaskarżona została umowa sprzedaży nieruchomości, dla zachowania należytej staranności osoby trzeciej w rozumieniu art. 527 § 1 *in fine* k.c. wystarczy zapoznanie się tej osoby z treścią wpisów do księgi wieczystej prowadzonej dla sprzedanej nieruchomości, a nie aktami tej lub innej księgi wieczystej. Nie ma przy tym znaczenia zawodowy charakter działalności osoby trzeciej (nabywcy nieruchomości).

(wyrok z dnia 13 października 2006 r., III CSK 58/06, B. Myszka, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2007, nr 9, poz. 138)

*

Jeżeli po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty okaże się, że zobowiązanie wekslowe pozwanego nie powstało, sąd powinien uwzględnić powołany w pozwie stosunek podstawowy także wtedy, gdy podstawą żądania powoda był weksel wystawiony w celu zabezpieczenia innego stosunku prawnego łączącego strony.

(wyrok z dnia 14 listopada 2006 r., II CSK 205/06, H. Ciepła, M. Kocon, B. Myszka, OSNC 2007, nr 9, poz. 139)

*

Artykuł 203 § 1 zdanie pierwsze k.s.h. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 201 § 4 k.s.h.

(wyrok z dnia 15 listopada 2006 r., V CSK 241/06, G. Bieniek, A. Górski, I. Koper, OSNC 2007, nr 9, poz. 140)

*

W razie przelewu wierzytelności w celu zapłaty, zobowiązanie, dla którego umorzenia przelew nastąpił, wygasa w chwili spełnienia przez dłużnika przelanej wierzytelności świadczenia cesjonariuszowi.

(wyrok z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 253/06, D. Zawistowski, M. Grzelka, K. Zawada, OSNC 2007, nr 9, poz. 141)

*

Przewidziane w art. 393 § 2 k.c. uprawnienie do odwołania zastrzeżenia spełnienia świadczenia na rzecz osoby trzeciej przysługuje zastrzegającemu.

(wyrok z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 268/06, D. Zawistowski, M. Grzelka, K. Zawada, OSNC 2007, nr 9, poz. 142)

*

Wierzyciel może zrzec się wynikającego z art. 481 § 1 k.c. uprawnienia do żądania odsetek za opóźnienie.

(wyrok z dnia 22 listopada 2006 r., V CSK 299/06, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 9, poz. 143)

INFORMACJE

W dniach 11-14 czerwca w Arłamowie, w Bieszczadach, odbyła się doroczna konferencja sędziów Izby Cywilnej. Konferencję otworzył Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński, witając zebranych sędziów Sądu Najwyższego, członków Biura Studiów i Analiz oraz asystentów. Tematem wiodącym konferencji były zagadnienia reprivatyzacji oraz tzw. zaniechania legislacyjnego w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Wykład inauguracyjny dotyczący gruntów warszawskich wygłosił sędzia Sądu Najwyższego Zbigniew Strus, po czym odbyła się dyskusja, w której uczestniczyli sędziowie Sądu Najwyższego: Mirosław Bączyk, Józef Frąckowiak i Tadeusz Żyznowski, a także sędzia Beata Janiszewska, asystentka sędziego w Izbie Cywilnej.

Temat „Reforma rolna i nacjonalizacja (z uwzględnieniem aptek) w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego” omówił sędzia Sądu Najwyższego Jan Górowski, po czym – w dyskusji – zabrali głos sędziowie Sądu Najwyższego: Kazimierz Zawada, Józef Frąckowiak, Zbigniew Strus i Mirosław Bączyk oraz sędzia Beata Janiszewska.

Wykład wygłosił także dr Roman Trzaskowski, członek Biura Studiów i Analiz, który przedstawił problematykę tzw. zaniechania legislacyjnego, a następnie omówił zagadnienia „mienia zabużańskiego”. W dyskusji wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego: Tadeusz Żyznowski, Kazimierz Zawada, Józef Frąckowiak, Zbigniew Strus oraz sędzia Beata Janiszewska.

Ostatni temat stanowiła problematyka mienia poniemieckiego, którą przybliżył sędzia Sądu Najwyższego w st. spoczynku Tadeusz Domińczyk, a swoje głosy w dyskusji dołączyli sędziowie Sądu Najwyższego Józef Frąckowiak i Mirosław Bączyk.

W ostatnim punkcie programu konferencji Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński poruszył bieżące, ważne kwestie dotyczące orzecznictwa Izby, a w dyskusji zabrali głos sędziowie Sądu Najwyższego: Henryk Pietrkowski, Iwona Koper, Kazimierz Zawada, Jacek Gudowski i Zbigniew Kwaśniewski.

W dniu 13 czerwca, wczesnym rankiem, sędziowie udali się z wizytą na Ukrainę, gdzie – we Lwowie – zostali bardzo serdecznie przyjęci w imieniu Prezesa Sądu Apelacyjnego obwodu lwowskiego W. Gosudarijskiego przez Prezesów A. Makarenkę, B. Grynoweca i T. Pająkiewicza. Wizyta, która odbyła się w siedzibie Sądu Apelacyjnego przy Pl. Soborna (dawny gmach „Hotelu Krakowskiego”), przebiegała w bardzo miłej, przyjaznej atmosferze. Sędziowie podzielili się swoimi problemami orzecznymi, wymienili poglądy i po wręczeniu skromnych, pamiątkowych upominków wzięli udział w poczęstunku.

Po południu sędziowie zwiedzali Lwów – Operę, po której oprowadzał, opowiadając ze swadą o jej historii i teraźniejszości, dyrektor Tadey Eder – Wysoki Zamek, Katedrę, a także Cmentarz Łyczakowski. Na Cmentarzu Orłąt Prezes Tadeusz Ereciński, z licznym udziałem sędziów, złożył na grobie Żołnierza Polskiego poległego za Ojczyznę wiązanek kwiatów z białą-czerwoną wstęgą.

Konferencja i podróż do Lwowa została oceniona przez sędziów bardzo wysoko, zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Prezes Tadeusz Ereciński serdecznie podziękował wszystkim uczestnikom za aktywny udział, a wykładowcom za przygotowanie i wygłoszenie wykładów, które niebawem ukażą się drukiem. Złożył także podziękowanie dyrektorowi Biura Organizacyjnego Sądu Najwyższego Krzysztofowi Śledziwskiemu za sprawną organizację konferencji i wyjazdu do Lwowa. Przy organizacji wyjazdu do Lwowa nieocenioną pomocą służył także sędzia Sądu w Mościskach A. Leszczyński.

Jak co roku dopisała pogoda. Konferencja odbyła się w pięknym, widokowym miejscu, w otoczeniu urokliwej, dzikiej przyrody. Podróż – choć długa i uciążliwa – przebiegła bez zakłóceń.

*

W dniu 18 czerwca w Łodzi, w Teatrze Wielkim, odbyły się obchody 90-lecia odrodzonego sądownictwa powszechnego w Polsce, zorganizowane przez Krajową Radę Sądownictwa. W uroczystościach, którym przewodniczył Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa, sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Dąbrowski, wzięli udział także przedstawiciele Sądu Najwyższego, w latach 1917-1962 będącego sądem powszechnym. Przybyli: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab.

Lech Gardocki, Prezesi Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński i Janusz Godyń, były Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Adam Strzembosz, a także sędziowie Sądu Najwyższego Jacek Gudowski i Krzysztof Strzelczyk (Izba Cywilna), Teresa Romer, Beata Gudowska i Jerzy Kuźniar (Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych) oraz Marek Pietruszyński (Izba Wojskowa). Na wstępie, po inauguracyjnym przemówieniu Przewodniczącego Stanisława Dąbrowskiego, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Lech Gardocki pozdrowił uczestników uroczystości, kierując do nich ciepłe słowa powitania. Podczas obrad wykład nt. „Historii sądownictwa powszechnego na ziemiach polskich” wygłosił sędzia Sądu Najwyższego Jacek Gudowski, a w dyskusji wziął udział sędzia Sądu Najwyższego Krzysztof Strzelczyk. Ponadto wykłady nt. historii sądownictwa administracyjnego oraz Trybunału Konstytucyjnego wygłosili: wiceprezes Naczelnego Sądu Administracyjnego prof. dr hab. Roman Hauser oraz Prezes Trybunału Jerzy Stępień. Planowane wystąpienie dotyczące teraźniejszości i perspektyw sądownictwa powszechnego nie doszło do skutku, gdyż na uroczystości nie przybyli przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości.

Wieczorem odbył się bal 90-lecia.

Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński otwiera konferencję. W głębi gotowy do inauguracyjnego wykładu sędzia Sądu Najwyższego Zbigniew Strus.

Galeria wykładców: sędziowie Sądu Najwyższego Zbigniew Strus i Jan Górowski oraz członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego dr Roman Trzaskowski. W środku Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński

Wykłada sędzia Sądu Najwyższego w st. sp. Tadeusz Domińczyk. W głębi sędzia Sądu Najwyższego Jan Górowski

Wizyta w Sądzie Apelacyjnym we Lwowie

Złożenie wiązanki kwiatów i chwila zadumy nad grobem Żołnierza Polskiego poległego za Ojczyznę na Cmentarzu Orłąt na Łyczakowie

Na Wysokim Zamku

Dane statystyczne – czerwiec 2007 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	4	1	1	-	-	-	-	-	1	-	4
2.	CSK	520	213	207	-	25	1	31	-	102	48	526
3.	CZP, w tym:	41	11	22	19	-	-	-	-	-	3	30
	- art. 390 k.p.c.	33	11	21	18	-	-	-	-	-	3	23
	- skład 7-miu	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	7
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	65	39	51	-	30	3	10	-	-	8	53
5.	CO, w tym	7	14	16	-	1	-	-	-	-	15	5
	- art. 401 k.p.c.	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
	- art. 45, 48 k.p.c.	6	13	15	-	1	-	-	-	-	14	4
6.	CSP	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
7.	CNP	110	87	61	-	4	-	-	-	19	38	136
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	748	365	359	19	60	4	41	-	122	113	754